

2015 m. gegužės 15 d., penktadienis

Nr. 19 (1125) Kaina 0,81 Eur / 2,80 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | Š o k i s | K i n a s

2

Festivalio „Sugržimai“ įspūdžiai

4

Algirdo Martinaičio kūrybos vakaras

5

Ugnės Kalantaitės meno projektas

Žilvino Landbergio parodos fragmentas

Kitas požiūris į parodą „Be karūnos“ ŠMC

8

Apie „Saulučių“ autorę Verę Chytilovą

9

Nauji filmai – „Zils Marijos debesys“

Adrian Piper, „Viskas # 21“. 2010–2013 m.

A. NARŪŠYTĖS NUOTR.

Tai buvo „Kapitalo“ žodis

Ne visos patirtys Venecijos bienalėje

Agnė Narušytė

Kiekvienas rytas Venecijoje prasideda taip pat, tarsi būtų iš anksto parašytas: visi (ir miestiečiai, ir turistai) užbėga išgerti kavos; kostiumuoti vyrai ir išsipusčiusios moterys vedžioja taikius šunis; valtimis atgabenami pūsti vyno buteliai mediniuose puskubiliuose; turguje ant prekykalių kraunamos žuvys ir vaisiai; virš jų skraido žuvėdros, vis klyktelėdamos; melodijų įmantrumu rungtyniauja varpinės. Šikart bienalė prasidėjo anksčiau (kad suaptų su „Expo“ Milane), todėl braudėme po akacijų žiedlapius.

Kiekvienu kartą su turistų minia žygiuodama link pagrindinių bienalės erdvii – Giardini sodų ir Arsenalo – žinau, kad bus neįmanoma nei pamatyti visų paviljonų, nei iš ką nors įsigiliinti, nei viską aprėpti keliainis apibendrinančiais sakiniiais. Šiemet buvo šiek tiek įmanoma – Okwui Enwezoras, pirmasis juodaodis kuratorius iš Nigerijos, paverčė bienalės erdves arena, kurioje inšcenizuojamos pavadinime įrašytos „Visos pasaulio ateitys“. Trys „filtrai“ (ne temos) – „Netvarkos sodas“, „Gyvumas: apie epinę trukmę“ ir Karlo Marxo „Kapitalo“ skaitymai – turėjo „suburti visuomenes į

žiūrėjimo, klausymo, reagavimo, išitraukimo ir kalbėjimo aktus, kad suprastume dabartinius poslinkius“. Kitaip tariant, meno užduotis – politinė. Jam liepta sutrikdyti mėgavimasi estetiniai malonumais atsiribojus nuo pasaulio problemų. Ir dar mieste, kuris sutvertas pramogoms, meilei ir užmarščiai. Bienalė užgriuvo viso pasaulio neteisybų, skurdo, ekologinių katastrofų laviną. Todėl žiūrėti buvo ir lengva, ir sunku, nes skundų ir kritikos polilogas lipdėsi į tankų kamuolių. Aišku, kiekvienam tai buvo asmeninis Sifizo akmuo.

Kažkur Arsenalo viduryje aptikta belgų menininkės Chantal Akerman videoinstalacija „Dabar“ (2015) tarsi įustumia į Enwezorą minimą dabartį kaip į „tragišką erdvę“. Penkiuosce ekranoose vaizdas lekia per dykumas, pajūrius ir miestus, ausis užtrenkia klyksmų, trepsčių, važiavimo triukšmas. Ir garsas, ir vaizdas gana abstraktūs, kad nuo jų atspindama vaizduotė nupieštų bet kokį šių dienų konfliktą ar konkurenčijos karštine. Poveikis bemaž fiziologinis – jaučiu, kaip vis tankiau dunksi širdis ir norisi bėgti. Bet reikia eiti pirmyn, užėiti už ekraną – ten rasi užmirštos vaikystės užkaborį, kur tūno akvariumai su žuvytėmis ir žaislai.

NUKELTA | 6 PSL.

Visados laukiami

Festivalio „Sugr̄žimai“ įspūdžiai

Aldona Eleonora Radvilaitė

Baigėsi Lietuvos melomanų laukiami „Sugr̄žimų“ koncertai, prasidėjė kovo 30 d. Vilniaus universiteto Šv. Jonų bažnyčioje ir pasibaigė Vilniaus arkikatedroje bazilikoje gegužės 10 d., ta pati programa dar pakartota Varėnos kultūros rūmuose gegužės 12 dieną. Jau septynioliktą kartą Lietuvos muzikų rėmimo fondo darnaus kolektyvo, vadovaujamo direktoriui Liucijos Stulgienės, pašangomis organizuotas tarptautinis festivalis reikšmingas ne tik patiem po pasauli išsibarsčiusiems mūsų jauniesiems muzikams, bet ir jų laukiantiems artimiesiems, mokytojams, paklojusiems savo auklētiams rimtus profesinius pagrindus, skatinusiems suprasti ir pajusti muzikos grožį, klausytojams, turintiems galimybę pasimėgauti gabiu jaunu žmonių atlickamais kūriniais. Juolab kad sugr̄žiantieji į savo programas įtraukia nemažai savo užsienio draugų, grojančių įvairiaus instrumentais bei dainuojančių, taip pat pateikia įdomių ir prasmungų Lietuvoje dar negirdėtų autorių opusų.

Neturėdama tikslo smulkiai nagrinėti net dviečimt penkiuose koncertuose skambėjusių kūrinii traktuotes, paminėsiu ryškiausią įspūdį palikusius „sugr̄žiusius“ ar jiems talinusius mūsų „vietinius“ atlikėjus. Čia nebus minimi ir trys „Mažųjų sugr̄žimų“ koncertai Stasio Vainiūno namuose, kuriuos kruopščiai parengė bei turinėgi vedė festivalio meninės konsultantas, muzikologas Vaclovas Juodpusis.

Pirmame festivalio koncerte kovo 30 d. Vilniaus universiteto Šv. Jonų bažnyčioje puikiai pasirodė Oslo filharmonijos styginių ansamblis „Duo oktava“ – lietuvių altininkas Povilas Syrist-Gelgota ir violončelininkė norvegė Toril Syrist-Gelgota, kuri magistrantūros studijas baigė LMTA, prof. Silvijos Sondeckienės klasėje, ir Osle pas prof. Trulsą Mørkā. Povilas studijavo prof. Petru Radzevičiaus klasėje, tėsė mokslius Londono Guildhallo muzikos ir dramos mokykloje, stažavosi Paryžiaus muzikos ir šokio konservatorijoje, studijas baigė Oslo muzikos akademijoje pas žymų altininką Larsą Andersą Tomterij. Girdėjome ke lis mums nežinomų norvegų autorius Kjello Marcussen (g. 1952) ir Morteno Gaathaugo (g. 1955) kūrinius bei koncerto pabaigoje nuotaikin gai atliką Edvardo Griego dainą „Prie Rondano“, aranžuotą sopraniui, altui, violončeli ir fortepijonui. Darnų dueto gricimą papuoš prasminges ir nuoširdus puikaus soprano Astos Krikščiūnaitės dainavimas. Koncerte dalyvavo ir pats kompozitorius Kjellas Marcussen, A. Krikščiūnaitė ir duetui dedika vės pirmą kartą čia atliką „Giesmų giesmę“ sopraniui, altui ir violončeli. Skambėjo ir lietuvių kompozitorų kūriniai: Juozas Gruodžio dainos (A. Krikščiūnaitėi akompanavo

Aleksandras Vizbaras) bei klausytojams mažiau žinomas Rasos Bartkevičiūtės (g. 1967) įspūdingas „Monologas“ alti solo, privertęs įdėmai sekti kiekvieną melodijos posūkį, įtaigius skambesius.

Balandžio 8 d. Taikomosios dailės muziejuje klausytojus džiugino nuotaikings ir profesionalus pianistės Alvydos Zdanovičiūtės ir fleitininkės iš Vokietijos Amos-Denise Rheinländer dueto „Duo sguardo a due“ („Akimirka dviese“) grojimas. Antroje koncerto dalyje muzikų šeimoje gimusi pianistė Nadežda Okruško įtaigiai, suaktauti atliko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio tris Preliudus fortepijonui, Vytauto Barkausko „Legendą apie Čiurlionį“ Nr. 1, op. 30, ir Sergejaus Prokofjevo Sonatą Nr. 4, op. 29. Taip pat meistriškai Nadežda akompanavir tenorui Antonui Vagero, gimuisiam Vilniuje ir pradėjusiam studijas Sankt Peterburgo valstybinėje Nikolajaus Rimskio-Korsakovo konservatorijoje.

Malonią staignmeną pateikė tame pačiame muziejuje balandžio 9 d. koncertavę Maskvos valstybinės Piotro Čaikovskio konservatorijos studentai: muzikų šeimoje gimusi violončelininkė Žana Miniotaite (mokėsi Nacionalinėje M.K. Čiurlionio menų mokykloje, Arūno Palšausko klasėje, šis po koncerto sakė niekada necturėjės tokios gabios ir imlios mokinės) ir jai talkinės jaunutis maskvietis pianistas, Michailo Pletniovo mokinys Dmitrijus Kalašnikovas, pernai Maskvos konservatorijos Didžiojoje salėje atlikęs kai kurias savo profesoriaus Fantazijos orkestriui ir fortepijonui „Helvetica“ solo partijas. Šis talentingas muzikas solo subtiliai paskambino, gaila tik du M.K. Čiurlionio Preliudas – h-moll (VL 259) ir d-moll (VL 256). Programą pradėjė Ludwig van Beethoveno Sonata violončelei ir fortepijonui g-moll, op. 5, atlikęs stebino individualių skirtingumų. Violončelės garsai buvo sodrūs, įtaigūs, o fortepijono partijos piano epizoduose ryškėjo rafinuotas, skaidrus skambesys, tačiau forte frazės ar akcentuotos natos buvo aštronos, atliekamos staignais judesiais trinkelint į klavišus. Tokie interpretacijos skirtingumai stebino. Roberto Schumanno Penkių pjesių liaudies stiliumi, op. 102, traktuotėje atlikę muzikos pajauta suartėjo, tad ir muzika skambėjo nuotaikingai, darniai.

Įdomu buvo susipažinti su Žanos tévo, kompozitoriaus Viktoro Minoto savitai išplėtota pjesė violončelei ir fortepijonui „Undinė“. Idėja perteikti dramatinę pajautą, o ne vandens puršlų žaismą, kas paprastai dominuoja daugelio kompozitorių tokios tematikos kūriniose, buvo netikėta. Žemo, sodraus tembro dramatiškai traktuojamas lėtos violončelės natos buvo derinamos su šviesesniu saskambiu ir judresne fortepijono garsu tékme. Tai hipnotizavo ir vertė įsklausyti. Kilo noras išgirsti daugiau šio kompozitoriaus opusų.

Koncerto kulminacija tapo profesionaliai, tiesiog tobulai išanalizuota ir įtaigiai bei ryškiai pateikta nuostabaus grožio Sergejaus Prokofjevo Sonata violončelei ir fortepijonui C-dur, op. 119. Sunku buvo patikėti, kad jauni atlikėjai sugeba taip subtiliai perteikti gilumines šios sudėtingos muzikos prasmes. Beje, trapaus sudėjimo, išoriškai gležna violončelininkė Žana Miniotaite yra dviaskai stipri, valinga. Įdomu, jog Maskvos konservatorijoje greta violončelės ji studijuoja ir kontrabosą. Tarp šių puikių instrumentininkų traktočių savo dar nebrandų vo kalą koncerte pademonstravo sopranas Austėja Lukaitė, jai talkino patyrusi koncertmeisterė Gražina Zatorienė.

Pakiliai nuteikė vargonininkė Karolina Juodelytė, balandžio 12 d. solidžiai, labai profesionaliai, kokybiškai perteikusi muziką Vilniaus arkikatedroje bazilikoje. Šiuo metu ji tobulina si Detmoldo aukštajoje muzikos mokykloje Vokietijoje, dar gilinasi į vargonų improvizaciją, choro ir orkestro dirigavimą (LMTA studijavo vargonus ir muzikologiją, vėliau dar mokėsi Vienoje, Helsinkyje). Rintas profesinis pasirengimas, įgimti gabumai, pasirinkto tikslo tieskimas ir atsiskleidė sudėtingoje programe. Ryškiausią įspūdį paliko solo vargonais atlirkas Dietricho Buxtehude's Preliudas fis-moll (Bux WV 146), ramiai, spalvingai pagrotas Louiso Vierne „Clair de Lune“, op. 53, Nr. 5, sudėtinga Maxo Regerio Tokata ir fuga a-moll, op. 80, Mauric'o Durufle Preliudas ir fuga A.L.A.I.N. tema, op. 7. Koncerte dalyvavo Vilniaus jezuitų gimnazijos choras „Krantas“ (dirigavo Dovilė Mačiukaitė-Krasauskienė ir Leonidas Abaris), gerai intonuoti ir stilingu giedojimu kūrė religinio susikauptimo atmosferą.

Koncertą užbaigė choro ir vargonų atliekami lietuvių kompozitorių kūriniai: ramios tékmės Kristinos Vasiliauskaitės „Jézau, kurs palikę dangų“ ir Vidmanto Bartulio energinga, pakili „Gloria“ iš Mišių mišram chorui ir vargonams.

Ivairių programų Vilniaus rotušėje balandžio 13 d. pateikė jau 2012 m. „Sugr̄žimuose“ dalyvavę duetas iš Šveicarijos – lietuvių Vilma Rindzevičiūtė-Zbinden (prof. Kęstutė Grybausko absolventė, buvusi LMTA dėstytoja) ir Danielis Zbindenas. Koncerte dalyvavo sopranas Joana Gedmintaitė, fleitininkė Viktorija Zabrodaitė ir programas pradžioje porą savo kūrybos kūriniai su duetu skambinės Kęstutis Grybauskas. Tai kelionų po Šveicariją įspūdžiu įkvėpta spalvinga, iliustratyvi Fantazija fortepijonui šešioms rankoms „Tičino, Tičino...“, dedikuota pianistui profesoriui Hansui Schickeriui, ir „Kilionė į Apencelį“, dedikuota Zbindenė duetu.

Malonu buvo pasiklausyti trio „Grazioso“ narių J. Gedmintaitės, V. Zabrodaitės ir V. Rindzevičiūtės-Zbinden atliekamų Franzo Lachne-

Ansamblis „Nero“

K. VALIAUS NUOTR.

rio, Juliuso Benedicto, Franzo Schuberto dainų sopraniui, fleitai ir fortepijonui. Koncerto kulminacija tapo fleitininkės V. Zabrodaitės ir V. Rindzevičiūtės-Zbinden išbaigtai atlikta įspūdinga Carlo Reinecke's Sonata „Undinė“ fleitai ir fortepijonui, op. 167. Koncertą dainininkė, fleitininkė ir duetas užbaigė Johaneso Brahmo valsais iš ciklo „Meilės dainos“, op. 52.

Tikra staignmena buvo balandžio 21 d. Vilniaus paveikslų galerijoje koncertavęs fortepijoninis trio „Nero“: smuikininkė Ieva Marija Eidukonytė (studijavusi LMTA doc. Undinės Jagėlaitės kl., Hanoverio muzikos ir teatro akademijoje, Liubeko muzikos akademijoje, o dabar tarianti mokslius pedagogikos srityje), violončelininkės Bjornas Schwarze ir pianistė Nathalie Glinka (abu šiuo metu studijuoją Liubeko muzikos akademijoje Vokietijoje). Ansamblis muzikai susibūrė tik pernai, o jau šiame koncerte nepriekaištingai atliko sudėtingą programą – laisvai, įtaigiai, ansambliskai puikiai traktauvo Juozas Pakalnio trijų dalių Trio C-dur, nelauktais romantiškų Dmitrijaus Šostakovičiaus Trio Nr. 1, op. 8, ir išplėtotą Felixo Mendelssohno keturių dalių Trio Nr. 2, c-moll, op. 66, o greito tempo ir virtuoziškai sudėtingą jo III dalį Scherzo pagrojo ypač gyvybingai, šmaikščiai. Stebino kick-vieno sugebėjimas idealiai jauti partnerius ir džiaugtis muzikavimo procesu. Beje, I. M. Eidukonytė savo, kaip temperamentingos solistės, meistriškumą pademonstravo ir grieždama Maurice'o Ravelio Koncertinę rapsodiją „Čigonė“.

Balandžio 23 d. Vytauto Kasiulio dailės muziejaus salėje vos sutilpo gausiai susirinkusi publiką. Koncertavo trys svetur gyvenantys gabūs instrumentininkai: fleitininkas Paulius Gefenas (iš Belgorodo Prancūzijos), arfininkė Agnė Keblytė (iš Prancūzijos) ir altininkas Vytautas Martišius (iš Austrrijos), prie kurių prisijungė talentingos atlikėjos – smuikininkė Giedrė Žarėnaitė ir violončelininkė Iagnė Pikalavičiūtė. Visi trys „sugr̄žusieji“ baigė Nacionalinę M.K. Čiurlionio menų mokyklą, yra daugelio tarptautinių konkursų laureatai. P. Gefenas, pradėjęs studijas LMTA (prof. A. Vizgirdos kl.), jas tęsė Hagos (Olandija) karališkojoje konservatorijoje, tobulinosi „Akade-

mia Chigiana“ (Italija), magistro studijas pradėjo Briuselio karališkojoje konservatorijoje ir Paryžiuje. Agnė Keblytė studijavo Ženevos, vėliau Briuselio karališkojoje konservatorijoje. Šiuo metu tėsiai mokslius Paryžiaus Nacionalinėje konservatorijoje. Vytautas Martišius alto studijas tęsė Zalcburgo (Austrija) „Mozarteum“ universitete, su pagrīmu bėgė bakalauro studijas. A. Brucknerio universitete Lince (Austrija) toliau studijuoją magistrantūroje. Nuo 2010 m. jis yra Zalcburgo filharmonijos orkestro narys, griežiai ir solo partijas.

Retai atliekami įdomios instrumentų sudėties kūriniai skambėjo neiprastai, naujai. Pradžioje Carlo Philippo Emanuelio Bacho Kvartetą fleitai, altui, violončelei ir arfai D-dur atlikėjai griežę kiek atsargiai, tarsi mēgindami apsiprasti su savo tiška salės akustika, kurioje ypač ryškiai girdimi fleitos garsai, o trapi, gležna arfa sunkiai konkuruoja. Wolfgango Amadeus Mozarto Dueto G-dur fleitai ir altui (KV 423) garsinis instrumentų balansas ir bendras muzikavimas buvo kur kas sklandesnis. Gražiai nuskambėjo Claude'o Debussy Sonata fleitai, altui ir arfai, čia buvo galima gérētis dariai skambančiu ansamblisku griežimui ir vertinti P. Gefeno meistrišką frazavimą, A. Keblytės atidū, lankstū, plastišką interpretavimą, kokybišką V. Martišiaus alto valdymą. Ryškiausiai ir nuotaikingiausiai buvo atlikta Astoro Piazzollos „Tango istorija“ fleitai ir arfai – Agnė ir Paulius grojo labai meistriškai, su tikra artistine aistra. Įdomi buvo pažintis su Ritos Mačiliūnaitės Trio fleitai, altui ir arfai bei koncerto pabaigoje nuotaikinai nuskambėjusi André Jolivet kūriniu „Chant de Linos“ fleitai, smuikui, altui, violončelei ir arfai. Talentingi jaunieji muzikai pradžiugino meistriškū, kokybiskos kamerinės muzikos traktavimui.

Balandžio 24 d. Taikomosios dailės muziejuje nuoširdžiai ir gana profesionaliai griežę Utrecht (Olandija) konservatorijos studentai, susibūrė į „Utrecht quintet“: Mary-Ann Eselear (smuikas, Estija), Hannah Donohoe (altas, Australija), Lorena Garcia Fernandez (altas, Ispanija), Jannis Nina (violončelė, Graikija).

NUKELTA | 3 PSL.

Trisdešimt pavasarių

30 Druskomanijos akimirkų.
4 CD, LKS 006-009. Sud. Linas Paulauskis,
Lukrecija Petkutė-Dailydienė.
Lietuvos kompozitorų sąjunga, 2014.

Rita Nomicaitė

„Kai obelys žydi ir žmonės klega po priemiesčius, / Ir lakštingalas pačią ramina lyrika“, daugeliui muzikantų „naktį sapnuojas“ Druskininkai (citatos iš Kazio Binkio eilėraščio „Kol jaunas, o broli...“). Tėn (tiesa, pastaraisiais metais dalis programos rodoma ir Vilniuje) jau 31-ą kartą vyksta festivalis, iš pradžių vadintas Jaunimo kamerinės muzikos dienomis, vėliau „Jauna muzika“, pastaraisiais metais, jauniausių kartų valia tapo vadintamas „Druskomanija“. Festivalio rengėjai ir dalyviai yra vienos bendruomenės nariai – kompozitoriai, muzikologai ir jų bendražygiai atlikėjai. Pasirodymas šiam renginyje prilygsta profesiniam krikštui, kurį suteikia ne akademijos ir diplomai, o kolegos bei ypatingieji kurto vandenys. Švenčiamas pavasari, iš skrando išvilkus sielas ir paleidus ant vėjo į padangus (K. Binkis), festivalis tampa brangus kaip jaunystės muzikinių ir asmeninių nuotykių sentimantas.

Praėjusiais metais, minint festiva-

lio 30-metį, buvo išleista retrospektyvinė knyga „Druskininkų pavasarių ir muzika“ (sudarė Vaida Urbitytė-Urmonienė, konsultavo Ričardas Kabelis). Šiomis dienomis kunkiliuojuant 31-ajam muzikiniams pavasariui (gegužės 15, 19, 21 d. Vilniuje ir 22–24 d. Druskininkuose), turime ir solidžiai apibendrinančią keturių kompaktinių plokštelėlių muzikos kompozicijų apžvalgą. Trijose skambaba po 11 kūrinių, jas sudarė L. Paulauskis. Ketvirtąją, su keturiais opusais, skirtą dabarties jauniausiems, L. Petkutė-Dailydienė.

„Nors festivalyje yra skambėjusi

žvairių kartų kompozitorų kūryba, atrinkdamis kūrinius šiai rinkinėi siekėme įtraukti tuos lietuvių autořius, kurie priklausė jaunajai kartai atitinkamais dešimtmeciais, tuos kūrinius, kurie, mūsų nuomone, bu-

vo svarbius jų kūrybinėse biografirose bei pasirodė išsimintini festivalio momentai. Didesnė dalis čia pateikiama festivalyje skambėjusių kūrinių išrašų buvo padaryta kitu metu ir kitose vietose, nes pačiame festivalyje daugiau išrašų pradėta daryti jau paskutiniji dešimtmetyje, – buklete rašo L. Paulauskis. Pateikiamu kūrinių „amžius“ – nuo 1981 m. (Onutės Narbutaitės „Žemė“ iš „1981-ųjų birželio muzikos“), 1982 m. (Mindaugo Urbaičio ir Marcelijaus Martiničio „O koks dangus gilus“), 1983 m. (Ričardo Kabelio Invariacijos), 1984 m. (Algirdo Martinaičio „Muzikinis momentas MKČ“, kt.) iki 2013 m. (Monikos Sokaitės, Juiliaus Aglinskio, Dominyko Digimo ir L. Petkutės opusai).

Daug netikėtum pateikia atlikėjų sarašas. Antologiją pradeda Vidmantas Bartulio pjesė fortepijonui „Auksinių debesų lietus“, skambinama Gintauto Kėvišo, Šarūno Nakopu opus „Arcanum“ Rusnė Mataitytė (smuikas) groja su pianistu Arūnu Dikčiumi. R. Kabelio Invariacijas griežia nebeegzistuojantis Vilniaus meno darbuotojų rūmų styginių kvartetas (Aurelijai Stelionytė, Rita Motiejūnaitė, Vitalija Raškevičiūtė, Dalia Barauskaitė). Liūdnos likimo balsų ansamblis su

Rasa Viskantaite, Snieguole Mažulienė, Egle Storpiršiene ir Daiva Gudaitiene pina Ryčio Mažulio kanoną „Atkelk vėlių vartelius“ (lietuvių liaudies tekstas). Visus kūrinius (išskyrus Alberto Navicko „Blanche t'a vu“, grojamą latvių fleitu kvarto „112“) atlieka lietuvių muzikantai. Tad ši rinktinė kartu yra ir atliekų meno retrospekytyva, neretai – taip pat sentimentalali.

Iš pirmo žvilgsnio atrodytų, kad antologija marga kaip genelis, bet yra priešingai – pribloškia klausantis išryškėjanti jos darna. Nestebina išties jaučiamas rinkinį vieniantis jaunatviškas kūrinių kuklumas. Kitas bendras bruožas – lyriinių ir dramatinii susimąstymų nuotaikos. Ne visada, bet dažnai nurodomos ir pavadinimai: Giedriaus Puskunigio „Ieva prie jūros, arba 6 minutės totallino nerimo“, Gintaro Samsono ir Algimanto Mikutos „Miestelis prie jūros“, Rūtės Vitkauskaitės „Daina apie upę, jūrą ir žemę“, Lino Paulauskio ir Sigito Gedos „Ar būna pasaulyje taip?“, Zitos Bružaitės „Ave Maria“, Ramintos Šerkšnytės „De profundis“, Lukrecijos Petkutės „Malda in Memoriam E. P.“ ir pan. Emocionaliai skamba ir konstruktivūs opusai: Ričardo Kabelio Invariacijos, Gintaro Sodeikos „Gar-

so ontologija Nr. 1“, Rimvydo Kiševičiaus „Srautai“, Justinos Repečkaitės „Chartres“ ir kt.

Didžioji atrinktų kūrinių dalis kalba panašia kalba. „Akimirkos“ sugaudyti be galio išjautus, nesiblaškant, su tvirta vidine nuostata. Regis, didžiuma antologijos muzikos persmelkta Broniaus Kutavičiaus kalbėsenos, o kartu per ją – lietuviškų archetipų. Tačiau šis leidinio stilistinis aspektas nėra slegiantis, nes nedeklaruojamas. Nujauciamas.

Daugelis kūrinių beveik vienodai prasideda – tėsiamu unisonu, vėliau prisidedant sekundai ar tercijai. Vienas po kito kūrinių srūva sklandžiai dramaturgiškai bei derinant paceliui skambančiu kūrinių pabaią ir pradžią – retkarčiai juos susiejant net to paties aukščio garsu. 1–3 plokštelės, emocijoms nuslūgus, baigiamos populiariosios muzikos „gabalais“: Vaclavo Augustino „Ramogatet“, Vytauto V. Jurgučio „G.A.L. House“, Lino Rimšos „Not 4 Flutes Only“.

Taip mašlių vidinių motyvų nuosekliai suformuota antologija, galima sakyti, yra savarankiško, autentiško meninio pavidalo. Pati tampa muzikiniu veikalu.

Alvyda Zdanovičiūtė ir Anna-Denise Rheinländer

nio Druskininkų preliudu (f-moll, VL 197, D-dur, VL 305 ir Ekspremta fis-moll, VL 181), pateikęs savo tarsi melancholišką, gal kick mistinių požiūrių į šią muziką. Be to, jis lanksčiai akompanavo Daivos Gedvilaitės lėtai, ramiai atliekamoms rimtomis R. Schumanno, Richardo Wagnerio, Dalios Kairaitės dainoms. Egzotiškesnio charakterio Carloso Guastavino, Astoro Piazzollos, Luigi Denzos dainas atlikėja traktavo nors taip pat ramiai, bet kur kas lanksčiai, švelniai, demonstruodama gražius savo balso tembro atspalvius.

Antroje koncerto dalyje neseniai susibūrė kamerinių orkestras „Modus“, vadovaujamas Roberto Bliskievičiaus, užsidegęs pagrižę nedidelį Antonio Vivaldi Koncertą orkestrui „Alla rustica“, kiek per garsiai akompanav P. Bingelio atliekamam taip pat šio autorius Koncertui fagotui ir styginiams (RV 495); standžiai ritmiškai, taip pat per garsiai ir azartiškai W.A. Mo-

zartu „Nun vergiss leises Flehn“ iš operos „Figaro vedybos“, kur L. Mikalauskui teko forsuoti garsą ir skubėti, neišlaikant tolygaus judėjimo. Didžiausiam publikos džiaugsmui, D. Gedvilaitė ir L. Mikalauskas, priuant „Modus“, duetu padainavone kartą girdėtus ir klausytojų mėgtamus W.A. Mozart, R. Wagnerio operų fragmentus, Hanos ir Danilo duetą iš Franzo Leháro operetės „Linksmoji našlė“. Tarp šių kūrinių išterpė specialiai šiam koncertui sukurta Žilvino Smalio, dabar gyvenančio Čileje, trių dalių „Concertino“ fagotui ir styginiams, nuskambėjės kaip linksma, tarsi kadaise girdėta muzika orkestrui, kurioje fagoto partija gana virtuoziška, reikalaujanti meistriškumo.

Muzikų rėmimo fondo kolektyvas atliko didžiulį ir taurų darbą, susgebėjęs surengti nemažai reikšmingų koncertų.

ALDONA ELEONORA RADVILAITĖ

ATKELTA IŠ 2 PSL.

Vienintelis lietuvis ansambluje – fleitininkas Remigijus Kažuakauskas, baigęs LMTA džiazinio atlikimo programą, išvykęs studijuoti į Utrechtos konservatoriją, kurioje dabar tobulinasi džiazinio atlikimo ir klasicinės fleitos klasėse. Kaip po koncerto sakė jo buvęs pedagogas Janas Maksimovičius, Remigijus padarė didelę pažangą, atskleidę atlikėjo gebėjimus.

Prutingai pasirinkta, ypatingo virtuoziškumo nereikalausančių kūrinių programa – W.A. Mozart, Friederico Kuhlau, Sebastiano van Bavelio, Michaelio Conway Bakerio ir R. Kažuakausko aranžuotas Balio Dvariono „Prie ežerėlio“ – atlikta su jaunatvišku polėkiu. Gero išpuodžio negadino netgi kiek neįprasti styginių instrumentų tembrai – arba dėl ne pačios geriausios kokybės instrumentų, arba dėl dar trūkstamo meistriškumo.

Balandžio 28 d. Taikomosios dailės muziejuje taip pat koncertavo 2012 m. įkurtas fortepijoninis trio „Gil“, pavadintas garsaus rumunų smuikininko ir trio globėjo Gilio Sharono garbei. Ansamblje groja Maastrichto (Olandija) konservatoriujos studentai. Pianistė Ieva Dūdaitė pradėjo mokslus Kauno Juodo Naujalių gimnazijoje, tėsė Italijoje. Smuikininkas Alfredo Reyesas Logounova gimiė Meksike, jau šešerių debiutavo kaip solistas su Meksiko filharmonijos orkestru. Violončelininkas Rolando Fernandesas Lara gimiė Havanoje, kaip solistas griežę su Keretaro filharmonijos or-

kestu. Pastarieji du temperamentiniai, jautriai reaguojančių į muziką jaunuoliai vadovavo ansamblui, R.F. Lara kūrė muzikos vaizdinius ypač aktyviai, o pianistė trapiu garsu tarsi į akompanavą. Silpniausiai atrodė J. Brahms Fortepijoninis trio Nr. 3, c-moll, op. 101, Vytauto Barakausko „Modus vivendi“, op. 108, smuikui, violončelei ir fortepijonui bei olando Wimo Zwaago Trio paulinė premjera. Čia dvių gabų styginių pastangų neužteko, kad klausytis būtų įdomu. Gaila, tačiau pianistės pŕštu bégumo nepakako J. Brahms muzikos turiniui atskleisti, trūko sodresnio skambesio, įtaigos ar tembrų įvairovės šiuolaičių muzikos traktavimui, kūrybinės vaizduotės, spalvingumo. Kur kas itaigsnė buvo antroji koncerto dalis, kurioje sopranas Marija Dūdaitė, studijuojanti profesoriaus Vladimiro Prudnikovo klasėje, nuotaikai ir gana profesionaliai padainavo Kristinos Vasiliauskaitės harmonizuotą lietuvių liaudies dainą „Ir atlékė paukščiukę“, du Liogino Abariaus romansus iš ciklo „Su tavim kalbuosi“ bei Dezsemonos aristą iš Giuseppe's Verdi operos „Otelas“. Jai lanksčiai akompanavo sesuo Ieva Dūdaitė. Koncerto kulminacija tapo nuotaikangių atliktais Dmitrijaus Šostakovičiaus Fortepijoninis trio Nr. 2, e-moll, op. 67. Ši genialiai muzika įkvėpė visus tris atlikėjus groti sutelkus visas dvasines ir fizines jėgas, ką pajuto ir klausytojai.

Koncerto programa tarsi priminė apie išvykusiuosius: pianistė Šviesė Čepliauskaitė jausmingai ir profesionaliai paskambino Mykolo Kleopo Oginskio Polonezą „Atsišviekinimas su Tévyne“, jų apipynusi savos kūrybos improvizuotais virtuoziskais pasažais ir puošmenomis. Koncertą užbaigė publicos mėgstamas daimininkas Liudas Mikalauskas, jautriai traktavęs ir klausytojus sujaudinęs išraiškinga Giedriaus Kuprevičiaus Skalno daina iš miuziklo „Devynbédžiai“.

Pirmajje dalyje Povilas Bingelis kokybiskai pagrojo Olavo Bergo „Vertigo“ fagotui solo, Marco Alesi paskambino keletą M.K. Čiurlionio

Išsipasakojimas

Kompozitoriaus Algirdo Martinaičio kūrybos vakaras

Laimutė Ligeikaitė

Algirdas Martinaitis užsiminė, kad autorinis kūrybos vakaras yra tarsi visko apie save išsipasakojimas. Tik jei kūrybos labai daug, dargi stiliškai ar idėjiskai kitusios, nepaprastai sunku į vieną vakarą sutalpinti tai, kas tiksliausiai reprezentuotu autorių, kalbėtu už jį šiandien. Savo autoriniam koncertui (gegužės 7 d. Šv. Kotrynos bažnyčioje) kompozitorius parinko įvairiu laiku rašytus (ir perrašytus) kūrinius, kuriuose itin ryškus naratyvas, svarbus asociacijų ir prisiminimų dėmuo. Prabili i klausytojų jam padėjo Šv. Kristoforo kamerinis orkestras, diriguojamas Donato Katkaus.

Martinaitis visada turi ką pasakyti. Žiupsneli jo gyvenimo vaizdinių priminė ir Viktoras Gerulaitis – ištikimas bičiulis nuo studijų metų. Jaunystės laikų ir vertybiniuo brenimo leitmotyvai lydėjo visą vakarą, išipyné ir į muziką. Kompozitorius kadaise yra rašęs, kad kartu su Viktoru „galėjo tuščiai leisti laiką „filosofuodam“, muzikuodam“. Tuo vienas kitą padrašindavom, „teisingai“ įvertindavom. Nuo šalias kavinės kamputyje mosuodavom prieš klasikus, ieškodami jiems vietos. Ir rasdavom!“ Jaunatiškas maksimalizmas, matyt, vietą jiems skyrė šuklyne. Dabar Martinaitis juos mielai pasikviečia būti jo minyste, kūrinių idėjose.

Jau kuris laikas jis sėkmingai plėtoja pagarbaus flirto su Europos muzikos palikimu kryptį, išradinai pasitelkdamas įvairiausius stilistinius skolinius, sau artimos klasikų, romantikų, dabarties muzikos atšaitus ir aliužias, nepamiršdamas priminti ir mūsų kultūrinės tapatybės dalyku. Visuotines, žmogiškas, meilės temas kompozitorius pateikia teatraliskai žaismingai, tarsi nūmodamas ranka į jų egzistencinį svarbumą ir tokius kūrinius vadinti.

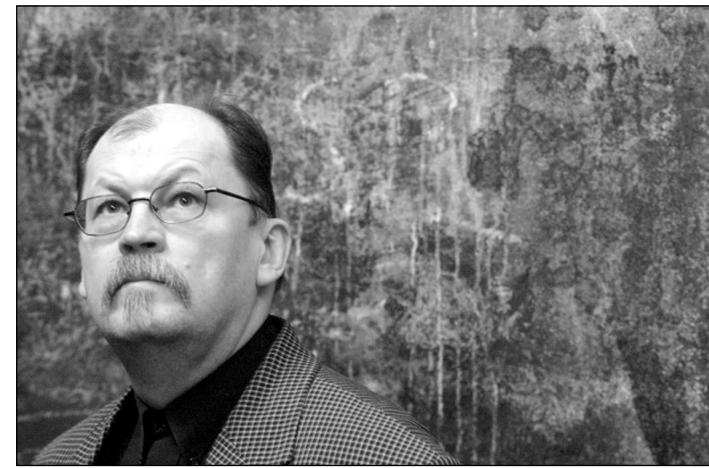
Damas „muzikinėmis istorijėlėmis“, „užsitęsusiu muzikinių „meilės prisipažinimų“ santrauka“, „muzika iš antrų rankų“ arba „palaido intertekstualumo“ pavyzdžiais. Martinaitis, atrodo, kūrybos prasme broliuojasi su vienu populiariausiu dabarties kompozitoriu Leonidu Desiatnikovu, kuris savo stiliu nusako irgi panašiai, pavyzdžiu, kaip „banalumo transformacijas“, o mēgstamiausiu žanru vadina „traisių išdykusią bagatelię“.

Kas kaip „palaidas“ ar „išdykės“, ši kartą buvo ypač smalsu išgirsti pernai sukurtame Koncerte smuikiui ir styginių orkestrui „Trijų m'art komedijų sezona“, jis dargi yra su kuo palyginti: premjera „Gaidoje“ ne itin nusiekė kvieštinei solistei smuikininkai nesupratros mozaikiskos ir groteskiškos kūrinio stilistikos. Tuomet griežę Lietuvos kamerinis orkestras sugebėjo stabiliai išlaikyti bent jau kūrinio „griaučius“ (greitą tempą, aiškią artikuliaciją, stilistinį ornamentavimą ir pan.), o nuo solistės priklausiusi charakterių simbolika taip ir neatsiskleidė. Kūrinių grįstas šiuolaikinėje muzikoje pamėgta „Metų laikų“ idėja. Martinaitis juos skirsto į sezonus: I d. – Komedija dell'arte, II d. – Baletas-komedija (pasak kompozitoriaus, atitinkanti „Vasarą“), III d. – Medžioklė („Rudens sezona“). Ši kartą „Sezonus“ atliko Šv. Kristoforo kamerinis orkestras su Rūta Lipinaityte. I nepaprastąjį išraiškingumą ir energiją dėtos vilčios pasiteisino. Smuikininkė puikiai suvaidino pagrindinį vaidmenį šiam trijų dalių „spektaklyje“, koncentruotai ir tiksliai išgyrinus vienam katilie verdančius ir komediją dell'arte, ir tragediją ir baletą. Kupinas priešybui, tarsi kokia kaukė, smuikas aktyviai dalyvauja visoje muzikinėje medžiagoje, kurioje netikėtai išlenda tai Piotro Čaikovskio mažųjų gulbių šokio faktūra, tai tragikomiško

Dmitrijaus Šostakovičiaus Fortepijoninio trio ritmika, tai L. Desiatnikovo „Rusų sezona“, tai „latėniškos“ teatro muzikos atgarsiai.

Darniai koreliuodama su orkestru, kuris šikart atliko labiau akompianuojantį vaidmenį, Lipinaitytė išryškino visą štrichą (išraišku) įvairovę, žavčio frazių precizika, neslūgstančiu tempu, dinaminiu niuansų kaita. Tai leido pajusti (žinoma, kiekviename individualiai) netgi muzikoje sušmėžavusius vaizdinius, pavyzdžiu, tarsi verkianti Arlekiną iš commedia dell'arte, iškinaubusį į... Piazzollos petj. Labiausiai pačiūsi trečioji dalis – „La caccia – komedijos sezona“. Čia aliužios buvo nukreiptos tiesiai į Antonio Vivaldi Smuiko koncertą B-dur (RV 362), dar vadinančią „La caccia“ (it. – medžioklė). Lipinaitytė su orkestru čia šiuoliavo nesutramdomai, stebino solistės virtuoziškumas, o faktūrinės vingrybės išryškėjo tai arklių žvengimo, tai šiurpaus demoniško juoko momentai. Makabriškasis Martinaitis, kaip ižvelgė Šarūnas Nakas... Kūrinių pagaliau įvyko. Jis galima išrašyti į ryškiausią Martinaitio topų gretas. Labai tikiuosi, kad orkestras ir Lipinaitytė „Trijų m'art komedijų sezona“ atliks dar ne kartą, reprezentuos užsienio gatrolėse.

Martinaitis nuolat peržiūri savo kūrinius, redaguoja, keičia sudėtį. Atnaujintas vakaro pradžioje suskambio ir „Artizarra“ styginių orkestrui ir fortėpijonui (2001), inspiruotas Oskaro Milašiaus eiliu. Ne veltui koncertą pradėjo ir užbaigė kūrinių, susiję su O. Milašumi. Jo „simboliu mišku“ apaugsusi poeziija darniai susisieja su ne ką lengviau „žengiamo“ Martinaitio semantikos tankme, nors „Artizarra“ yra vienas iš šiuo požiūriu lengvesnių kūrinių. Su ryto žvaigždės simbolika susiję šviesus muzikos pobūdis, pakankamai skaidri faktūra nuteikė optimis-

D. MATVEJEVO NUOTR.

tiškai, orkestras griežę nepriekaišttingai, tikslūs fortėpijono (Lina Šatutė) tembriniai štrichai tematinę medžiagą dar stangriaus „sudygsniau“. Tik svarsčiau, ar kulminaciniai epizodai – sodrus legato – turėjo dar labiau suspindėti rytinės žvaigždės ryškumu, ar pamažu užgesti, kaip traktuota ši kartą.

Visai kita kalba prabilo „Palaimingoji Vigilia“ („Traumselige Vigilie“, 2009) pagal Rainerio Maria Rilke's, Johaneso Bobrowskio žodžius. Kaip žinia, Martinaitis mėgsta kalbėti su paukščiais – šv. Pranciškuskas Asyžietis, anot legendos, mokęjės paukščių kalbą, inspiravo ne vieną jo kūrinių. Orkestras ir jo faktūrą pasodrinantis fortėpijonas tapo subtiliaus paukštisko pasakojimo komentatoriais, o pagrindinė veikėja – sopranas Monta Martinaitio topų gretas. Labai tikiuosi, kad orkestras ir Lipinaitytė „Trijų m'art komedijų sezona“ atliks dar ne kartą, reprezentuos užsienio gatrolėse.

Martinaitis nuolat peržiūri savo kūrinius, redaguoja, keičia sudėtį. Atnaujintas vakaro pradžioje suskambio ir „Artizarra“ styginių orkestrui ir fortėpijonui (2001), inspiruotas Oskaro Milašiaus eiliu. Ne veltui koncertą pradėjo ir užbaigė kūrinių, susiję su O. Milašumi. Jo „simboliu mišku“ apaugsusi poeziija darniai susisieja su ne ką lengviau „žengiamo“ Martinaitio semantikos tankme, nors „Artizarra“ yra vienas iš šiuo požiūriu lengvesnių kūrinių. Su ryto žvaigždės simbolika susiję šviesus muzikos pobūdis, pakankamai skaidri faktūra nuteikė optimis-

tiškai, orkestras griežę nepriekaišttingai, tikslūs fortėpijono (Lina Šatutė) tembriniai štrichai tematinę medžiagą dar stangriaus „sudygsniau“. Tik svarsčiau, ar kulminaciniai epizodai – sodrus legato – turėjo dar labiau suspindėti rytinės žvaigždės ryškumu, ar pamažu užgesti, kaip traktuota ši kartą.

Vis dėlto tikraja vakaro kulminacija tapo premjerinė „Tolimosis daina“ pagal O. Milašiaus eiles (prancūzų kalba) – nauja redakcija balsui ir styginių orkestrui, panaudojant kūrinio „Keliais ir keleivis“ (2001) medžiagą. „Iš jaunystės, kai buvo liūdnai“, – tinkle trajectoriajai kūriniu svokimą nukreipė Gerulaitis. Tik tokia brandi dainininkė kaip Asta Krikščiūnaitė ir itin jautriai muzikavęs Donato Katkaus orkestras galėjo pertiekti (papasakoti) tą jaunystės prisiminimais išdabintą, o kartu ir skausmingos nostalgijos pažiūstą muziką. Emociškai sunku uždavinį atlikėjai įvykdė patikimai, buvo ir garso jėgos, ir tylios lyrikos, ir nepakartojama aura – kažko, kas jau nebegrįš. Pabaigai kompozitorius paliko liūdesį, elementarią melodiją, paprastą švarios harmonijos motyvą, tarsi nukeliantį į apšiurusių muzikos technikumo auditoriją, kur ūsuotas jaunuolis susijaudinusioms bendrakursėms pianinu groja banalai gražią ir tokią mielą melodiją... Ne vien užplūdo nostalgiski jausmai. Bet smagu buvo pajusti, kad į tą melodiją vėl galima atsiremti, ir ne tik kompozitorui, bet ir mums visiems.

Ši sritis buvo įtraukta labai reikėtų.

Žvelgiant neatsiribojus, pamiršus su dalyviais (gal net apskritai teatrui) pernelyg nesusijusių žiūrovų poreikius, viskas atrodo gerokai šviesiau. Iš tiesų verta pasveikinti Gabrielę Labanauskaitę ir visą LMTA už tai, kad ēmési puikos iniciatyvos, nes festivalis, iščinantis už akademijos ribų ir suteikiantis progą susitikti su žiūrovais, be abejonių, studentams duoda daug stipresnį akstinį dirbtį – domėtis, analizuoti, bendradarbiauti, – nei išprastinai atsiskaitymai. Be to, remiantis (pagaliau) tikrai suskambėjusia Davido Ives'o pjese „Žodžiai, žodžiai, žodžiai“, pristačia festivalio uždarymę, gali būti, kad, bégant laikui, net ir taip, demokratiskai renkantiesi pjeses, bus puikiai išversti ir perskaityti išties įkvėpiantys kūrinių. Sakoma, kad ir šimpānzės, neribotą laiką spaudinėdamos mašinėlės mygtukus, beveik užtikrintai sukuria „Hamletą“.

MILDA BRUKŠTUTĖ

Teatras

„Dramokratijos“ skaitiniai

Nors išbuvo skelbta, kad svarbiausia – žodis, vis dėlto svarbiausia, matyt, buvo studentai. Siekdamis, kad visiškai naujas festivalis „Dramokratija“ įvyktų, susivienijo skirtingu studijų programų (okino dramaturgijos, vaidybos, teatro vaidybos ir teatrorologijos) Lietuvos muzikos ir teatro akademijos studentai. O šio renginio iniciatorė – poetė, prozininkė, dramaturgė ir (šiuo atveju svarbiausia) akademijos dėstytoja – Gabrielė Labanauskaitė. Po penkias dienas trukusiu pjesių skaitymu atrodo, kad svarbiausia vis dėlto buvo ne rezultatas, o kūrybos procesas. Kitai sakant, daugiau naudos ir, regis, malonumo gavo festivalio dalyviai, o ne žiūrovai. Vis dėlto, kadaangi šie skaitymai vyko ne uždarame akademijos rate, o žiūrovams atviresnėse, lengviau juos pritraukiančiose vietose: Valstybiniam jaunimo teat-

re, Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje bei LMTA balkone (Gedimino pr.), rodos, svarbu ne tik pasveikinti dalyvius ir organizatorę su jiem patiemis neabejotinai naudinčią veiklą, bet ir pasvarstyti, ko gi šiam reikalui, kaip pilnaverčiam dramaturgijos festivaliui, labiausiai trūksta žvelgiant iš šono.

Atrodo, kad visos bédos prasidėjo nuo pačios festivalio idėjos, netgi jo pavadinimo – „Dramokratija“. Viskas vyko toli gražu ne anarchistiškai, o gana nuobodžiai tvarkingai, ir vis dėlto jokios rimtesnės konцепcijos (išskyrus tam tikrus demokratijai reikiamus rėmus, paviršinę tvarką) nebuvó. Pjesių vertėjai, dramaturgijos studentai, galėjo patys rinktis, ką panorėjė, atsispirdami vien nuo labai abstraktaus apibrėžimo – šiuolaikinė dramaturgija. Galiausiai išėjo taip, kad ne tik tarp skaitomų pjesių nebuvó jokių ryšio, bet jos net vargiai galėjo pasirodyti šiuolaikinės, t. y. žiūrovai taip ir nebuvó supurti drąsiomis naujų formų paieškomis,

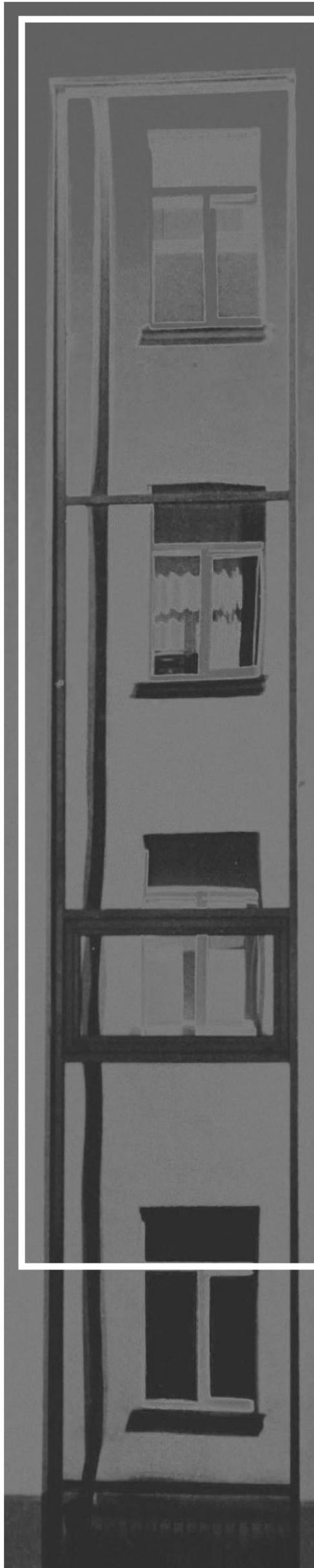
būtent šiandieną (ne vakar) atliejančiu aktualumu arba tėsiog naujos kokybės proveržiai, ko lyg ir ne išvengiamai tikėtasi, turint omenyje, kad pasirinkimas buvo be galio platūs. Galbūt kažkokia bendra tema ar forma, smulkesnės potemės sumanyamas būtų paskatinęs studentus pakapstyti šiek tiek giliau, paieškoti kokių nors visai netikėtų dramaturgijos variantų.

Tenk pasakyti, kad dėl tokios demokratinės festivalio politikos jo turinys itin priklauso ne tik nuo studentų apskaitymo, bet ir nuo jų raštingumo lygio. Dalis pjesių skambėjo gana sklandžiai, bet buvo ir daug tiesiog ausjų reziančių vertinių. Dramaturgijos studentams, aišku, naudinga pavertėjauti, tačiau jeigu jau tie jų bandymai skaitomi viešai, kitam vertėtų pagalvoti ir apie kalbą, kad nei aktoriams, nei žiūrovams netektų vargti su lietuviškai angliskomis sakinių konstrukcijomis, netinkamais įterpiniais ar lietuvių kalbai visai nebūdingu žargonu (kaip

jums, pavyzdžiu, meilus kreipinys „mano špygute“?). Juk svarbiausia čia, kaip buvo skelbta, – žodis! Žinoma, kirba ir kitas klausimas, kodėl tokios nu rašymu susijusios specialybės studentai apskritai pridaro tiek kalbos kultūros ar stiliaus kladū? Bet tai jau visai kita, labai plati tema ir verčiau ją palikti tos srities specialistams.

Liko kiek neaiškus ir festivalio erdvę pasirinkimas. Kad ir kaip džiugu dėl to, kad dalis pjesių buvo skaitomas LMTA balkone, būtų buvę dar džiugiai, jei pasirinktos pjesės būtų labiau šiai erdvėi pritaikytos, atviresnės, jeigu būtų ir žodžiai sužaista su gatvės aplinka ir nieko apie skaitytumus nežinancių praeiviais. Nesijautė aiškesnių skirtumų ir tarp Jaunimo teatro bei Teatro muziejaus erdvę. O kadangi vis dėlto šie skaitymai – ne literatūrinių susiėjimų, o teatrinių veikla, šių skirtumų, didesnio erdvę išnaudojimo bei drąsos interpretuojant pristatomą tekstą (o ir apskritai režisūros, jei jau

Meno projektas

I. Į mane žiūri gipsuotas Sokratus. Lempos pleška ir apšviečia Mus, o Mūsų nagai vangiai sminga į trapią anglį. Šalia manęs tuščia; ir manyje tuščia – nuobodu ir džiūsta burna.

Man spoksant gipsuotas Sokratus skyla. Nebegirdžiu nei lempų, nei mirksinčių Mūzų, nes Sokratus iš visų jėgų spauna ant žemės ir nusikeikia. Sokrato žandai panašūs į surūgusio jogurto pakelį; jis dvokiančiu atodūsiu nusipučia dulkes nuo makaroninės barzdos ir atsikrenkščia. Man sprogsta kraujagyslė ir pagalvoju – tai idilė, net jei ji bjauri kaip nupuvusis išmaldos prašytojo koja. Duslus smūgis. Į langą atsitrenkė varnas ir išniekino Mūsų ramybę. Pažvelgiu į Sokratą, mes vienas kitam nusišypsom ir pradedam juoktis – iš pradžių kikenti, o tada kriuksėti. Mes kvatojam ir kriuksim, kvatojam ir kriuksim, kriuksim – kvatojam, kol Sokratus apsistipnauna barzdą. Staiga tylu. Kažkur netoli ese lūžta pastelė, vamzdžiai kliuki vanduo, seilė létai tysta jo vešlia, balta barzda, o man nejauku – berankis Sokratus gali tik laukti. Didžiulė kakta raukosi, o bevyzdėse akyse matau gédą. Paguosčiau Sokratą, bet mes pažystami tik iš matymo – nejauku nepažystam Sokratui valyti seilę.

Tekšt. Seilė ant žemės, o virš Mūsų galvų skamba išganinga melodija.

Praėjus šešiolikai minucių, grjžtam ir užrišam Sokratui seilinuką. Sučežinam maišelį ir Sokratus išsiepia rudos dantis. Mes jį glostom ir valgydinam, o jis šypsosi ir virpina apspjautą barzdą. Laikas sustoja, purvinoje klasėje liekam tik mes ir čepsintis Sokratus.

Virš mūsų galvų sprogsta jkaitusi lempa ir šukė įsminga Sokratui į nosj. Uždžiūvusių seilę užlieja geležinio krauso bala, o Mes šaukiam visas balses, kurias esam girdėjė. Mes trepsim kojom, o ties Sokratu tamsu ir raudona. Mes šaukiam, kol užkimstam, trepsim, kol nutirpsta kojos, ir verkiam; verkiam, kas kaip moka: vieni – juoku, kiti – sokratiškais keiksmažodžiais.

Apraudam kruviną Sokratą ir suvalgom jo bandelę. Akyse tamsu ir kažkas man paduoda šlykštaus tiršto skysčio. Sokratus įsikanda du rožinius šiaudelius, o mes pilam jo galvą gipsu. Sokratus susiraukia, o mes jam žadam, kad viskas greit baigsis ir néra taip baisu. Viskas vyksta siaubingai létai, o Mes toliau meluojam jam. Viskas. Iš Sokrato liko nevykusi gipso krūva, su styranciais dviem šiaudeliais. Mes juos ištraukiam ir ramiai užtaisom skyles. Virš Mūsų galvų nuskamba ta pati, tik dabar graudi, melodija ir Mes išsiskirstom. Išsiskirstom ir pamirštam.

II. Mūsų kojos keliavo šiltu medžiu. Jei kuriam įlisdavo rakštis, mes sustodavom ir ja išciulpdavom.

Du kojų nykščiai atsimuša vienas į kitą ir pasigirsta kurtinančiai duslus trenksmas. Kojos nagas skyla ir kažkas garsiai sušvokščia. Sustojame tyloje ir tuoju vél žengiame toliau. Koja į koją, pėda paskui pėdą. Šiurkštus drégnas padas cypdamas įsiréžia į linoleumą ir visų kojos pašiurpsta. Lygus, dirbtinai lygus linoleumas slysta po kojomis ir mes išsiskiram.

Vakar troleibuse berniukas tris kartus sudėjo Rubiko kubą. Jis nusišypso sau, o aš nusišypsojau jam; berniukas išlipo. Jis éjo slidžiu keliu ir rankose varté spalvotą plastiko kubą. Lipdamas į kalną čiuopé kampus, o eidamas į pakalnę slydo tarpais. Šlapias asfaltas blizgėjo šleikščiame rusvume. Pravažiavo mašina. Viena, kita – iš viso penkios. Drégmé užgriauzė gerklę ir berniukas paslydo. Rubiko kubas atsigulé į balą, o karštą bernuko skruostą užklojo rūgštus sniego sluoksnis.

III. Metalinė lentyna blizga šlykščioje gelsvoje šviesoje. Už jos – purvina siena, į ją atsirémës sédënykštukas. Nykštukas létai išstraukia mėlyną nosinę ir nusivalo lūpų kampučius. Įsideda nosinę į kišenę ir nusišypso mediniam ežiui.

Lubomis pasimégaudamas šliaužia kirminas; už dviejų pirštų nuo jo ant balto sienos kabo lipnios juostos gabaliukas.

Nykštukas pajudina kojos pirštą. Medinis ežys ignoruoja nykštuko gestą.

Kampe, prie spintelés, guli trys dulkės. Baltos ir putlios.

Nykštukas susiraukia ir įsikiša purviną pirštą į burną. Viens du. Iš burnos išsliuogia seilétas pirštas su nukąstu nagu. Ežys nemirksi ir nekvépuoja, kaip autobuso keleiviai lietingą dieną.

Mediné spintelė kartais kliba. Kliba tada, kai kas nors ją prisimena ir išplėšia jos vidurius, kad pasiimtu kokią bevertę instrukciją. Ir vél pamirštų lakuotą subraižytą jos odą.

Nykštukas pašoka iš vienos ir nuspiria medinį ežį prie durų. Šviesos užgėsta, tuščiam kambarį aidi plojimai, nykštukas nusilenkia ir išsoka pro langą.

Gražu gražu, saldu saldu. Viens du, viens du. Viena šaligatvio plytelė vienai kojai. Viena sèdynė autobuse ir trys keleiviai. Du stiklai ir vienas plaukas. Užtrauk užuolaidas, tamsu.

Tai buvo „Kapitalo” žodis

ATKELTA IŠ 1 PSL.

elementai reikalingi. Išėjės pro vienąs paviljono duris į tamšią patalpą išsigasti, kad įkrisi į kirmiņų pilną duobę. Stoge atsidaro liukas – matai tarp tų kirmiņų vaikštančius žmones. Bet pro kitas duris patekės į tą erdvę atsiduri tarsi sobore, kurio sienos „ištapytos“ išblukusiomis sovietinėmis tikrovėmis fotografijomis ir filmais. Viduryje ant grindų – nufilmuotas miškas, lyja. Kai atsiveria stogas, matai virš tavęs vaikštančius žmones, jų nutryptą stiklą, ir žinai, kad jiems atrodai lyg kirmelino gyventojas. Negali jiems pranešti, kad iš tiesų esi miške ir vis dar gyvas. Jie tiktais dėbteli į tave kaip į beždžionę narve ir eina sau toliau.

Kaip ir mes tik dėbtelime į kitose šalyse vykstančius karus. Pripratusiam prie kasdienės smurto dozės žiniasklaidoje juos lengva praeiti ir bienalėje. Todėl kartais menininkai gudrauja apsimesdami, kad sukūrė ką nors tiktai gražaus. Štai „nekalitas“ baltų blokelių pano – lyg modernistinė abstrakcija. Bet blokeliai – tai 1312 puslapiai knygos. Per Libano karą (1975–1991) atviručių fotografas Abdallah Farah užsirašinėjo, ką nufotografavęs, nes neturėjo nei pinigų, nei galimybų išryškinti juostas, o paskui taip ir paliko. Menininkai Joana Hadjithomas ir Khalilas Joreige iš tų užrašų sudarė knygą „Latentiniai vaizdai. Fotografo dienoraštis“, kuri, skaitoma performansu arenijoje, virsta karo kasdienybės kronika klausytojų vaizduotėje: „Šalia jo Rahibas pergalinė man rodo antrašte“ > „Omaras nuleidžia laikraštį ir taip pat nusispypso dešine ranka parodydamas V – pergalės ženkla“. Ir t.t.

Toje pačioje arenijoje kasdien skaitomas ir Karlo Marxo „Kapitalas“. Tarsi šių laikų Šventasis Raštatas, į kurio teiginius Enwezoras siūlo išskaityt į naujį. Tokiems kaip mes tai reiškia: atskratyti šleikštulio, kurį kelia net užuominą į ši veikalą, nes jį demagogiškai citavę „partiniai“ mus buvo paverčę vergais. Kapitalo kuriamą realybę bienalėje analizuoją daugybė kūrinių. Dažniausiai – didaktiškai, todėl jie tik pakartoja tai, ką jau žinome, susiledami į purviną dokumentikos ir ašarų masę. Kiti įživijoja į markistinio turinio spėstus užmesdami jauką. Pavyzdžiu, brito Jeremy Dellerio spalvomis sprogstantis automatinis patefonas masina pažadu pralinksminti praeities muzika: tiktais paspausk mygtuką. Bet pasirinkimų sąrašą sudaro vien akmens skaldyklių, staklių gamyklių, audyklių ir pañaus garsai, kuriuos girdėjo pramones amžiaus pradžios darbininkai. O štai vokietis Alexanderis Kluge trimes kanalais transiliuoja 9 valandų trukmės filmą „Naujienos iš ideo-loginės antikos: Marxas/Eizensteinas/Kapitalas“ (2008), kur diskutuoja su Peteriu Sloterdijk, Borisu Groysu ir kita, realizuodamas Eizensteino dialektinio montažo idėją. Kaip tik užtaikiai, kai buvo rodomas Tomo Tykwerio kinematografinis komentaras „Kapitalui“ – ekrane

Jeremy Deller, „Šiandien tau išeiginė“, ekspozicijos fragmentas. 2013 m.

A. NARŪSYTĖS NUOTRAUKOS

sustabdyta pati iprasčiausia gatvė su bégančia mergina, o balsas analizuoją kiekvienos detalės – rankinuko, batų, bliuzelės, spynos, lango, grindinio plytelės ir t.t. – gamybos istoriją. Bežiūrint banalus vaizdas tirštėja, kol tampa geologiniu darbo santiukiu pjūviu. Tada žvilgsnis pakyla į dangų – ten, sako balsas, nieko nėra, tik iliuzija.

Tačiau tokio meno siūlomas susimystomas yra tik dar vienas būdas atitrūkti nuo realybės į savasias intelektualines aukštumas. Tiesa yra paprastesnė, jau daugiau nei prieš šimtą metų aprašyta „Kapitale“, todėl ją apnuoginti taip, kad sustabdytum išpūdzią persisotinus žiūrovą, sunku. Mane sustabdė korejiečio Im Heung-soono filmas „Fabrikų kompleksas“ (2014). Standartiniai klaušimai jaunutėms siuvėjoms („ar žinote, kiek kainuoja jūsų siuvami drabužiai?“) skambėjo tarsi socio-loginė apklausa, atskleidžianti ir taip gerai žinomą kelių kartų Azijos moterų išnaudojimo faktą. Ir 9-ajame dešimtmetyje, ir dabar jos dirba kone visą parą, uždirba mažai, beveik viską išsiunciā tėvams ir apie tai kalba susitaikiusios su šia vienintelė imanoma tikrove. Bet siuvyklas vaizdus pertraukia praeities ir dabarties suaudytų protesto demonstracijų kronika. Pažiūrėjusi filmą toliau po bienalė nešiojaus dvi pesimistines išvadas. Pirmoji: kadangi globalizacijos ir liberalizuotos rinkos logikai

nebejmanoma priešintis (per daug gerai apsaugota pinigais ir išstatymais net nuo kritikos), menas liko vos ne vienintelė kovos priemonė. Antroji: si priemonė silpna, kovos patosas nugesina žvilgsnis į bienalės atidarymo publiką – jি, pasipuošusi prabangiais drabužiais, atėjo ryti meno nemokamai ir kritiškai vertina jo koncepciją, kompoziciją, estetinį poveikį. Kalbėti apie meno objekto kančias – blogas tonas.

Panašu, kad skirdama apdovanojimus komisija pabandė įveikti mano vartojimo incenciją: jie šiemet buvo itin politiški. Mane įtraukę Im Heung-soonas gavo „Sidabrinį liūtą“ jaunam menininkui. Paminėtas Abounaddara kolektyvas, kiekvieną penktadienį savo svetainę įkraunantis filmus, kuriais analizuoją Sirijos protestus. „Auksinį liūtą“ gavo Adrijan Piper, nuro seno erzinanti publici savo, kaip neaiškiuos lyties, neaiškiuos rasės būtybės, pasirodymais. Bienalėje ji ragina pasirašyti moralinės atsakomybės deklaraciją ir nuolat primena, kad „viskas bus atimta“. Toliusių nuo centrinių bienalės vietų nutelež Armėnijos paviljonas net netelpa į Venecijos žemėlapį ir esu tikra, kad daugelis jo nepamatė dėl tos pačios priežasties: kaip ir aš – kai turi nepakankamai laiko, stengesi apeiti „svariausius“, jo nešvaistai ilgai kelionei į salą žiūrėti tau nežinomų, nežinia kaip atrinktų menininkų. Enwezoras mums davė per nosį.

Irina Nachova, „Žaliasis paviljonas“, ekspozicijos fragmentas. 2015 m.

idealią aplinką be savybių sukonstravo Peru menininkai Gilda Mantilla ir Raimondas Chavesas: „norint būti miestu, galbūt reikia būti kartonu. Būti kartonu reikštų būti sugariančiam, pralaidžiam, tvirtam, greitai yrančiam, slidžiam ar šiurkščiam, šiltam, atmosferiškam, ciliniam, niekada nebūti stabiliam ar nelanksčiam. Būti kartonu – tai stokoti apibrėžtos spalvos, būti šiek tiek tasiam, būti drėgme, virtusia dulkėmis, perdibtomis atliekomis, miesto mase.“ Kad Zygmunto Baumano „takios tapatybės“ galbūt yra ne siaubo, o džiaugsmo šaltinis, patvirtina pačiam Arsenalo teritorijos gale iš koplytėlės pasigirdės Vokietijos himnas. Jį gieda juodaodžiai Afrikos kalbomis, sodrūs balsai griaudi taip, kad virsta kūnu ir ima grumdyti su nustėru-sias klausytojais dėl vienos.

Minėtoje performansu arenijoje save kailiu patyriau gydomąja autoironijos galią. I kroatės Ivano Müller performansą „Mes vis dar žiūrime“ patekau tik su salygą, kad būsiu dalyvė. Kaip ir kiti 59 dalyviai, pasižadėjau išsėdėti valandą. Tai – daug laiko bienalėje, bet smalsumas nugalėjo. Šeši iš mūsų gavo scenarijus ir pradėjo skaityti tekstą apie pačią skaitymo situaciją. Parašytų personažų charakteriai po truputį pasiglemžė skaitytojus. Mes, neskaitantieji, jau stebėjome tikrą spektaklį. Bet stai-ga scenarijus skaitytojų balsais liepė jį perduoti kitiems. Iš žiūrovų masės išniro nauji veikėjai ir nauji charakteriai. Kai kurie nusivylę išėjo, bet likusieji tėsė – knietėjo sužinoti, kas bus toliau. Tekstas mūsų balsais svarstė egzistencinę vaidinimo prasmę, galimybę susitikti po dešimties metų, išsivaizduoti kažkur salėje slepiamą lavoną, o gal – meilės sceną, o gal sukelti revoliuciją ir išsilaisvinti iš teksto diktato, parašyti tekstą patiemis. Džiaugiaus, kad pastarajį pasiūlymą tekstas lémė ištarti man. Bet mes toliau išlikimai skaitėme Ivano parašytą tekstą – pusiau išjaudami, pusiau išlaikydami ironišką distanciją. Juokingiausia ir kartu baisiausia buvo suvokti, kad tekste jau numatytos visos mūsų mintys, norai ir atsakymai. Balsų daugėjo, galiausiai visi gavo po scenarijų ir pradėjome skaityti unisonu. Nesiekė išlaikyti ritmą. Vienas balsas pasiūlė panaudoti metronomą. Kitas suabejojo. Trečias pasiūlė balsuoti. Visi (ir aš) pakėlė rankas „uz“. Tai ir buvo vienintelis laisvas, scenarijuje neparašytas veiksmas. Bet rezultatas buvo numatytas: „uz“ balsavo dauguma, – perskaitė balsas. Taigi baigėme skaityti ritmiskai, išlaikydami pauzes, bet auto-rę nepamirš, kai kurieems balsams parašyti suklydimu ir leptelėjimui. Man tai buvo geriausias bienalės kūriny, nors aš, kaip ir kiti, buvau tik „darbininkė“, atlikusi funkciją tiksliai kaip parašyta, nevaldžiau gamybos priemonių, pridėtinė vertė teko autorei. „Na, pone Karlai Marxai, ką į tai atsakysite?“ – paklausiau. „Kapitalas“ buvo trumpam netekęs žado.

Žilvino Landzbergo vasarvidžio nakties sapnas

Kitas požūris į parodą „Be karūnos“ Šiuolaikinio meno centre

Aistė Kisarauskaitė

Neabejojau, kad rašančių apie nesenai Šiuolaikinio meno centre atidarytą Žilvino Landzbergo parodą „Be karūnos“ bus daug, visi žvilgčios į anksčiau publikuotus tekstu, lygins, kas parašė gudriau, giliau, placiau, tad būti vienai iš pirmųjų atrodė nelabai saugu. Bet štai Monika Krikštopaitytė lyg tyčia émė ir aplenké mane, įvardino, išnartstė, tačiau paliko vėtos kitiemis tekstams pasakiusi, kad individuali interpretacija yra leidžiamā („Gotikinis miškas“, 7 meno dienos, 2015 05 01). Taigi, štai antroji interpretacija.

Paroda prasideda sutikdama lankytojus milžiniška visą įstiklinto ŠMC kiemelio plotą užpildžiusia briedžio ragų skulptūra. Džiugu, kad vis dažniau išnaudojama ši patraukli ir savita erdvė. Žinoma, čia ištiesusi plačias šakas didingai ir tūso ta karūna iš parodos pavadinimo, pamesta vieno miško gigantą. Karūna, kelios paliktos milžino karūnos, lukojamos lietaus ar paryškinamos saulės, savo faktūra, medžiagos apdirbimu, forma priminė praėjusioje Venecijos bienalėje Belgijai atstovavusios Berline De Bruyckere „Kreupelhout – Cripplewood“, o ne parodai, Krikštopaitytės lyginamai su saulės spinduliu pluošto nutieksta katedra. Atauga gal ir siejasi su augimu, tačiau kalba apie priešingą kryptį – nuo pagrindinio kūno, tampant kažkuo nebūdinę, atskiru. O man atrodo, kad „Be karūnos“ vidinis judesys – jungtys, vientisumas ir natūralus, kasdienis buvimas, kai trapios smulkmenos, pjaustiniai ar akiniai nuo saulės lygiai ir pilnavertiškai dalyvauja šalia didinguju kolonų, remiančių dangų ar virštančių popieriaus piešiniais, brūkšnelių raštu, balandžiais, taigi – vėl gamta, laiškais, kitais nuo žmonijos atsiradimo egzistuojančiais dalykais.

Žilvinas ruošia balandžiams lesalą ir ta proga pasakoja apie kadaise patirtą jausmą užlipus į palėpę, kur gyveno šie paukščiai. Triukšmas, sparnų plakimas akimirkniu išnyko, vos išjungus šviesą. Ši garso ir tylos kaita, bet visai ne priešprieša, yra dar viena pagrindinių parodos liniju – nuolat girdėti animuoto Birutės Žilytės ir Algirdo Steponavičiaus Valkininkų sanatorijos pano garso takelis, bėga vanduo iš neužsukamų čiaupų, ant pakylos, tarp stilizuotų medžių uokšų, – paruoštose koncertui gitara. O koncertas čia, žinoma, bus, jis vyko ir atidarymo proga. Landzbergas kaip raktą visai savo parodai siūlo muziką, priimant parodą kaip „muzikinį albumą 3D formatu (minimal ambient post-punk new folk neo-gothic?)“. Taip pat pabrėžiama ir punktyro sąvoka, kuri čia iš tiesų jungia viską lyg „Lego“ konstruktoriaus modulis, kūrėjų papildomas skirtingomis konkretiromis detalėmis (medžiai, gėlėmis, būties daikteliais ar automobilių priedais), taip gaunant fantastikiausius bei skirtintgiausius pašauarios dieną, tyliai saulėje besiskleidžiantys augalai.

Čia šiek tiek paberbēsiu, nes vėl skaitydama parodos anotaciją randu tai, kas, mano nuomone, menininko kūriniams visai svetima. Rašoma, kad paroda, „pripietė“ realybę į jos trūksčiamas dalis ir plyšius – tai, kas ne-

matoma, nepamatuojama, neįvardinta“. Sutinku su nematoma ir nepamatuojama, tačiau trūkstami realybės elementai kelia daug abejonų. Nors skamba labai poetiskai, panasių frazės tampa mada apibūdinant bet kokį kūrinį, o ar tikrai Žilvino sukurtam pasauliu taikytinios „realybės trūkumą ir plyšių“ savokos?

„Paroda tūsta kaip realybės atauga“? Pastarasis žodis nurodo į objektą, išaugusį nuo pagrindinio kūno. Gal apskritai paroda, kaip reiškinys, ir galėtų būti realybės atauga, nes jis vis tiek realybės dalis, tačiau taikant konkretių Landzbergo kūrybai šis apibūdintinas atrodo daugiau kladinantis, labiau tinkantis Berline De Bruyckere „Kreupelhout – Cripplewood“, o ne parodai, Krikštopaitytės lyginamai su saulės spinduliu pluošto nutieksta katedra. Atauga gal ir siejasi su augimu, tačiau kalba apie priešingą kryptį – nuo pagrindinio kūno, tampant kažkuo nebūdinę, atskiru. O man atrodo, kad „Be karūnos“ vidinis judesys – jungtys, vientisumas ir natūralus, kasdienis buvimas, kai trapios smulkmenos, pjaustiniai ar akiniai nuo saulės lygiai ir pilnavertiškai dalyvauja šalia didinguju kolonų, remiančių dangų ar virštančių popieriaus piešiniais, brūkšnelių raštu, balandžiais, taigi – vėl gamta, laiškais, kitais nuo žmonijos atsiradimo egzistuojančiais dalykais.

Žilvinas ruošia balandžiams lesalą ir ta proga pasakoja apie kadaise patirtą jausmą užlipus į palėpę, kur gyveno šie paukščiai. Triukšmas, sparnų plakimas akimirkniu išnyko, vos išjungus šviesą. Ši garso ir tylos kaita, bet visai ne priešprieša, yra dar viena pagrindinių parodos liniju – nuolat girdėti animuoto Birutės Žilytės ir Algirdo Steponavičiaus Valkininkų sanatorijos pano garso takelis, bėga vanduo iš neužsukamų čiaupų, ant pakylos, tarp stilizuotų medžių uokšų, – paruoštose koncertui gitara. O koncertas čia, žinoma, bus, jis vyko ir atidarymo proga. Landzbergas kaip raktą visai savo parodai siūlo muziką, priimant parodą kaip „muzikinį albumą 3D formatu (minimal ambient post-punk new folk neo-gothic?)“. Taip pat pabrėžiama ir punktyro sąvoka, kuri čia iš tiesų jungia viską lyg „Lego“ konstruktoriaus modulis, kūrėjų papildomas skirtingomis konkretiromis detalėmis (medžiai, gėlėmis, būties daikteliais ar automobilių priedais), taip gaunant fantastikiausius bei skirtintgiausius pašauarios dieną, tyliai saulėje besiskleidžiantys augalai.

Parodą rémina du mediniai iðjimai-mai-vartai – „Liepos“ ir „Skroblo“, vyro ir moters, tėčio ir mamos (eilės tvarka nesvarbi). Iš brūkšnelių formos kiaurymiu sudarytas ažūras kick primena islamo architektūrą, tačiau taip pat – archaiškus arche-

ologų randamus puodus, padengtus panašiu įstrižų linijų raštu. „Išpjausčius ornamentas atrodo kiek mechanikas, vienodas, pirminis piešinys buvo jautresnis – su klaida“, – sako menininkas. Taigi punktyras – menininko modulis, nors ne vienintelis, ne tik siūlomas parodos anotacijoje, bet iš tiesų veikiantis, nors, kitaip nei „Lego“, Landzbergas iš jų kuria ne tik abstrakčias figūras, bet ir konkretynes. Punktyrai yra žvaigždės, gyvi karveliai balandinėje, tu-

lytės fantastiniai augalai apgobia motori, galiausiai atmerkiančią akis, taikiai, lyg pavargę šunys, užpakaliname galerijos „Voveraitė“ kieme snaudžia sumestos dėžės. Jos ramiai atlieka savo vaidmenį, gyvena kaip kasdien, visai nepretenduodamos į perversmus. Nori nenori iš atminties beldžiai taip pat šioje salėje vykusi Donato Jankausko paroda „Sekmadienis“ (2013), kurio gamta – kova už būvi, į istorijos paraštes keliaujančių pabaüstis mūsis už tei-

las, apšnerkštas išlukštentomis sėklomis bei tupinčiu ir nuo prilietimo pragystančiu plastiko paukšteliu. Galerijos tolimaljame kampe kabancios keistai didelės kelnės vėl pri mena gigantus, o primityviniai miško gėlių ar skaidrūs laukų peizažai tik jaukiai papildo paties Landzbergo piešinius ant sienų. Vis į smegenis beldžiai frazė „Gamta – mūsų namai“, nors ją kažkaip net nepatogu rašyti, tokia nuvalkiota atrodo, balsius sovietinius plakatus su šiuo šūkiu dar daug kas pamena, tačiau Žilvinas šią frazę vėl atgaivina, lyg prikelę Lozorių. Lašantys čiaupai tarsi nurodo į kitą populiarų diskursą – ekologiją, bet visai ne primytinai, o jų reikšmių amplitudė gerokai platesnė. Ši ekspozicija priima žiūrovą leisdama jam jautis „lyg namie“. „Taip, aš ir kūriau ekspoziciją tarsi namų schemą – oranžerija, pagrindinė gyvenamoji erdvė, galinis kiemas (minetas, esantis už „Voveraitės“) – sako menininkas, tačiau žiūrovas viską pa junta ir be paaikinimų, nes ar tai būtu miškas, ar Krikštopaitytės minėta bažnyčia, kūriniai apgaubia kažkokiu egzistenciniu buvimu, kai viskas yra, auga, skleidžiasi vibrudami erdvėje, kurion patekės pajunti, kaip gera tiesiog atsiveri ir jausti. „Cia svarbiausia – širdis. Paroda norėjau pakalbėti apie jausmus, meilę“, – sako menininkas. Matyt, toji meilė iš tiesų magiškai veikia, kaip veikia ménésiena, atslenkanti per sodo žolę, pavasarinius gegutės kūkavimus ar tamsoje žioruojantį lažas. Nors patiri daug kartų, kickvienas jų – vienintelis ir ypatingas.

Na štai, ekspozicija daugmaž išnarysta, pabaigai belieka nusifotografuoti asmenukę, ikišus galvą į kiaurymę, išpjautą plokščioje fane rinėje eglutėje. Pasimatuoti medij? Tapti Egle? O jis atrodo kiek mažokas... Gal užaugau? Augimas čia toks juntamas – šakos pamažu apraizgo sienas, briedis palieka senus ragus... Viskas kalba apie dydžių kaitą ir jų santykius. Šis procesas yra dar viena, nors mažiau matoma, parodos linija, nes bet koks augimas pastebimas ne iš karto, nebent būtų itin greitas. O Žilvinas gretai nesiūlo nieko. Laikas čia eina ramiai, apimdamas ir sovietmetį su jo pa liktais artefaktais, ir dabartį, ir tas būsimiasios karūnas. Išeinančių iš parodos žiūrovą vėl pasitinka gigantiški ragai. Visai nebe tokie dideli, kaip atrodė iš pradžių. Panašu, kad Žilvino gigantai mums primena dar vieną svarbią savybę, sukurtą pasaulio galingiesiems, bet būtiną kickvienam žmogui, ypač menininkams – gebėjimą savanoriškai nusimesti karūnas, kurios tapo per mažos.

Paroda veikia iki gegužės 24 d.

Žilvinas Landzbergas, „Be karūnos“, ekspozicijos fragmentas. 2015 m.

A. NARŪŠYTĖS NUOTR.

pintys palubėje, ilgesniasi ar trum pesniais punktyrais auga išdrožtos medžio šakos ant sovietmečio bufeto, žioruoja laužo malkos. Sugebėjimas organiškai jungti abstrakčias formas (itraukiant į jas net salės lubas) su aiškius kontekstus ir naratuvus turinčiais daiktais – viena stipriausias menininko kūrybos pu sių. Nesvarbu, kad aš – Kisarauskaitė, šiuo atveju man atrodo verta paminti Vinco Kisarausko kūrybą, tik Žilvino pasaulyje vyrauja ne priešprieša, ne žmogaus kova su likimu, su sistema, nėra naikinančios industrializacijos diskurso. Jo erdvė skirta gyventi, labiau panteistinė. „Pagaliau nekonfliktiška paroda!“ – sakė Šarūnas Nakas per atidarymą. Daug kam atpažįstamas sovietinis kilimas (toks buvo ir mūsų bute!) priima gyventi laužą, miškas – elektrines gitaras, Steponavičiaus ir Ži-

sę egzistuooti. Pirmykštės jėgos ir plastikinio dabarties pasaulio dvikova. Landzbergas sugeba sutaiyti šias dvi, regis, nesuderinamas puses. „Mano dievai tokie paprasti ir kasdieniški – riebaluotais plaukais, pavargusiomis akimis“, – sako menininkas.

Apie galeriją „Voveraitė“ reikia kalbėti atskirai, nes tai – paroda parodoje. Su savu kuratoriumi – Kipru Dubausku. Pirmadieniais ekspozicija truputį pakeičiama. Čia norėčiau pabrėžti dar vieną itin ryškų menininko gebėjimą – net pigūs ējimai į rankomis stebuklingai atgaivinami, nunešiotas, klišinės frazės, tinklečios tik parodijoms, tampa organiškos ir visai neerzina. Taip, idėja pakviesi dar vieną kuratorių ir jo valiai atiduoti gabalėli parodos atrodytų gerokai panaudota, tačiau šioje erdvėje ji veikia, ypač galerijoje eksponuojamas budinčiojo sta-

Prieš srovę

Apie filmo „Saulutės“ autorę Verą Chytilevą

Ši savaitgalį Kino klasikos vakarų cikle „Skalvija“ pradeda rodyti čekų režisierės Veros Chytilevo (1929–2014) filmą „Saulutės“ („Sedmikrasky“). 1966 m. sukurta filmas jau seniai tapo klasika, bet kiekvie- na žiūrovų karta ji atranda tarsi iš naujo, nesliaudama stebėtis jo originalumu, formos sudētingumu ir novatoriškumu. Prieš metus mirusios režisierės – vienos svarbiausių čekų Naujosios bangos kūrėjų – filmai Lietuvoje rodyti prieš kelis dešimtmiečius. Gal „Saulutės“ padės iš naujo atrasti originalią kino autorę ir vieną pirmųjų kino feminisčių.

Vera Chytileva į kiną atėjo palyginti vėlai – iš pradžiuji studijavo filosofiją, meno istoriją ir architektūrą Brno universitete, dirbo bražtoja, retušuoja, laborante, manekene. Kine jos karjera prasidėjo „Barrandov“ studioje nuo pliauškės, vėliau Chytileva buvo režisieriaus asistentė, antroji režisierė. Jau tada drąsiai į garsiu režisierių darbą besikišanti, su aktoriais, scenaristais ir operatoriais diskutuojanti bei filmavimą nutraukianti Chytileva igijo *enfant terrible* reputaciją. Jos pačios žodžiai tariant, pasišykštėjimas nacionalinės kinematografijos būsena ir atvedė ją į režisūrą. Nors kino studija nedavė Chytilevai rekomendacijos stoti į garsiąją Prahos FAMU, ji išstojo ir mokėsi režisūros pas klasiką Otakarą Vavrą. Jos diplominis filmas „Lubos“ („Strop“, 1961) kartu su trumpo metražo „Blusų maišu“ („Ptyel blech“) buvo sudėti kartu ir rodomi kino teatruseose kaip „Blusų maišas po lubomis“ („U stropu je ptyel bloch“, 1962).

Kaip ir kitus čekų Naujosios bangos kūrėjus, Chytilevą įkvėpė *cinéma vérité*. „Blusų maiše“ vaidino ne-profesionalūs aktoriai, daugybė scenų buvo improvizuotos, siekiant suteikti filmui kuo daugiau autentiškumo. Siužetas priminė Milošo Formano „Blondinės meilę“ – audimo fabriko darbininkė iš miestelio, kur moterų penkiskart daugiau, sulaukia administracijos kritikos už tai, kad praleido dieną su vaikiniu.

„Lubose“ jau akivaizdus novatoriškas Chytilevos režisūros pobūdis. Šio filmo herojė yra manekenė, režisierė kritiškai rodo mados pasaulį ir veikėjus gyvenimo nuobodulį. Filme pabrėžiama, kad moterims skirtas moterų nuotraukas kuria vyrai, ir net subjektivias herojės mintis išsako vyrų balsas. Tačiau Chytileva rodė ne tik filmo herojų gyvenimo būdo paviršutiniškumą, bet ir jų suvetimėjimą. Šio filmo kūrybinėje grupeje dirbo būsimi kino klasikai Jiris Menzelis ir Jurajus Jakubisko. Pastarasis interviu taip prisiminė „Lubų“ filmavimą: „Chytileva filmuoja taip, tarsi pirkštų sau skrybėlę: nuostabi ceremonija, kupina elegancijos ir moteriškos išminties. Kartu ji siabingai kenčia – po minutės pasirinkta skrybėlė jau nebe-patinka ir iš to gimsta pasakojimo stilius...“ „Lubose“ jau buvo galima

ižvelgti sudėtingą būsimą „Saulutės“ estetiką – Chytileva atsisako paprastos analizės ir renkasi skirtinės interpretacijos lygius, skatinančius ir žiūrovus dalyvauti kuriant filmo reikšmes.

Tarpautinį pripažinimą Chytilevai atnešė 1963 m. sukurtais filmas „Apie kažką kita“ („O nečem jinem“), kuriame lyginami dvių moterų – pasaulinės šlovės gimnastės Evas Bosakovas ir paprastos namų šeimininkės Veros – gyvenimai.

Netikėtos „Saulutės“

Jau tada Chytileva bet kokia kaina siekė tiesos, jos kūryba laikyta radikalio, tačiau „Saulutės“ originalumas ir sudėtinga estetika vis dėlto nustebino visus. Tai filmas be naracijos, chronologijos, psichologinės charakterių raidos, ji „cementuoja“ dialogai, kurie ir išryškina filmo prasmės. Chytileva yra sakiusi: „Nusprendėme atsikratyti bet kokių apribojimų. Buvome laisvi nuo bet kokių implikacijų, susijusių su fabula, palikome tik dialogus – labai preciziškus ir įtaigius, kurie atsiranda naikino tradicinę naraciją, taikydama muzikai ar poezijai labiau tinkamą

vams ir tada, ir dabar sunku suprasti filmo užuominas, susijusias su tuo- metinės Čekoslovakijos gyvenimo kontekstu, nors finalinė filmo scena akivaizdžiai kritikuoja tvarką, skonį ir manieras.

„Saulutės“ Chytileva bendradarbiavo su Naujosios bangos mūza – scenariste, rašytoja, kostiumų dailininkė Ester Krumbachova ir operatoriumi Jaroslavu Kučera (jis buvo Chytilevos vyras). Filmas suskirstytas į penkias pagrindines dalis, pirmoji kartu yra ir prologas. Prieš kiekvieną dalį – trumpos scenelės, rodančios merginas baseine. Pagrindinės filmo scenos vyksta merginų bute, o trijose vidurinėse filmo dalyse veiksmas persikelia į vieną tualetą, restoraną ir geležinkelio stotį. Tose dalyse, kurios ne-kartoja filmo struktūros, merginos rodomas sodas (rojus), kabareto pasirodyme (aktoriystė), susitikime su meilužiu (meilės romanas), kaime (prasmės ieškojimas), finalinė orgija veda į bausmę ir atpirkimą. Filmo struktūra rodo, kad Chytileva naikino tradicinę naraciją, taikydama muzikai ar poezijai labiau tinkamą

„Saulutės“

mentais. Šie dialogai buvo filmo pagrindas, jie užtikrino, kad neprarame prasmės. „Saulutės“ – tai scenos arba įvykiai, daugiausia susiję su maistu ir valgymu. Dvi septyniolikmetės nusprendžia, kad pasaulis neturi prasmės. Todėl prasidėda žaidimas „Ar tai svarbu? Nesvarbu!“. Pasak Chytilevos, „nuolatinis žaidimas dėl prestižo gali baigtis mirtimi“.

„Saulutės“ herojės gyvena tuštuomoje – be praeities ir ateities, tačiau nuolatinės jų apgavystės ar provokacijos veda į tariamą jų pačių ir visko, kas jas supa, destrukciją, varojimo troškimas jungiasi su savo priešingybe – destrukcija. Filmo kulminacija – scena, kurioje merginos gardžiuojasi patiekais prabangiam bankete, o vėliau trypliai maistą aukštakulniais bateliais ir supasi ant šviestuvo.

Chytileva pripažino, kad jos tikslas buvo „nukreipti žiūrovo dėmesį nuo personažų psichologijos“ ir „atitraukti jį nuo fabulos, kad suprastų paslėptą idėją arba filosofiją. Tam tikra prasme mūsų filmas yra farso formas filosofinis dokumentas.“ Rašytojas Josefas Škvorecky yra sakęs, kad „Saulutės“ – tai parabolė apie naikiniančią nihilizmo ir beprasmiškos provokacijos galią. Užsienio žiūro-

formulę. Čekoslovakijoje režisierė buvo apkaltinta „pasileidimo propaganda“ ir „maisto produktų naikinimu“, tačiau filmas išplaukė į tarpatautinius vandenis ir pelnė tuomet itin prestižinio Bergamo autorinio kino festivalio Didžiųjų prizą.

Sugrįžimas

Chytileva visada traukė naujous temos ir nauji metodai, nors kartais gali pasirodyti, kad kickvienu nauju filmu ji norėjo viską pradeti iš pradžiu. Iškart po „Saulutės“ sukurta filmą „Valgome rojaus medžių vaisius“ („Ovoce strom rajskych jime“, 1969) įkvėpė *commedia dell'arte*. Filmą interpretuoti dar sudėtingiau, nors iš pirmo žvilgsnio tai pasakojimas apie meilės trikampį, amžiną lyčių kovą ir išvarymą iš rojaus. Filmas buvo apkaltintas pornografija ir uždraustas.

Chytilevo priklausė tai čekų menininkų ir rašytojų kartai, kurios gyvenimą padalijo 1968-ųjų įvykių. Po 1968-ųjų, kai Varšuvos karinio bloko tankai sustabdė Prahos pavasari, Chytileva neemigravo, nors dauguma jos kolegų (tarp jų Milošas Formanas, Ivanas Passeris, Janas Nemečas) išvyko iš Šalies. Pasirinkimą likti Chytileva siejo su baime praras-

Vera Chytileva

ti ryšį su socialiniu ūkio kontekstu. Septynerius metus režisierė buvo draudžiama kurti filmus. Tiesa, ji filmavo reklamas, prisiengdama vyrų arba pažįstamų vardais, pradėjo statyti namą, augino vaikus. 1977 m. ji pasirašė disidentinę „Chartiją 77“.

I kiną Chytileva sugrįžo 1976-aisiais, perpratusi, kad valdininkai labiausiai bijo isteriškų moterų ir pui-kai tokią suvaidinus. Režisierė viešai persekojo tuos, kurie jai uždraudė dirbtį kine, rengė hepeningus, skandalus: „Jau buvau pagarsėjusi tuo, kad viską paviešinu, išpučiu ir paverčiu skandalu. Todėl jie ir paliko mane ramybėje.“

Tačiau Chytilevos filmų pasakojimas tapo tradiciškenis, nors režisierė neatsisakė nei parabolės metaforiškumo, nei simbolij, nei agresyvaus montažo. Ji kūrė sarkastiškas tragedijas apie „normalizacijos“ laikų Čekoslovakiją, apnuogindama situaciją visuomenės, kuri nesugeba prisiminti atsakomybės už save, vaikus, gyventi drauge. Pirmasis buvo „Žaidimas dėl obuolio“ („Hra o jablko“, 1976), pasakojantis apie gydytojo suvedžiotą medicinos seselę. Ji pastoja ir nusprendžia gimdinti nesantuokinį kūdikį. Filme dominuoja komiškas lyčių kovos vaizdas, nors išvadinė scena, kai dinamiškai montuojami gimstančio kūdikio, kruvinos jo galvelės ir įvairių obuolių vaizdai, pasibaigę iš krūties trykstančiu pienu, ne vienam žiūrovui sukelė estetinį šoką.

1979 m. pasirodės pasakojimas apie blokinio namo istoriją „Panel-story“ – vienas kritiškiausiai šio laikotarpio čekų filmų. Jis analizuoją šiuolaikinės ūkio gyvenimą situaciją naujame daugiaubčių kvartale ir pateikia kaip socializmo statybos karikatūrą. Chytileva visada skatinė amžininkus išsiūrėti į save, savo moralę ir svokti save sumaterialėlijam. 1981 m. pasirodė mažištingoji „Pūga“ („Kalamita“). Iš pirmo žvilgsnio tai nepretenzinga komedija apie simpatišką nevykėli, ieškantį prasmės, garbės ir kilnumo ten, kur jų negali būti, tačiau iš tikrųjų filmas – lengvai perskaitytoma vienuomenės metafora. 1983 m. Chytileva sukūrė „Pernelyg velyvą Pano

popietę“ („Faunovo velmi pozdní odpolecne“) – vidutinio amžiaus vyrų, kuris medžioja jaunas merginas, studiją. Nufilmotas iš skirtinų personažų požiūrio taškų filmas sukelia nerimo ir nejaukumo pojūtį, bet kartu ir liudija neblėstantį režisierė norą eksperimentuoti. 1985 m. pasirodė siaubo filmas paaugliams „Vilkų išrūta“ („Vlči bouda“) apie ateivų iš kosmoso bandymą užgrobtį Žemę.

Vėliau režisierė vis dažniau ieškojo įkvėpimo teatre – ji sukūrė filmą „Juodarys ir karalienė“ („Šašek a kradlova“, 1987), kuriame vaidino garsus mimas Boleslavas Polívka, kartu su avangardine teatro trupe „Sklep“ – filmą „Kanopa šen, kanopa ten“ („Kopytem sem, kopytem tam“, 1988). Pastarasis filmas – parabolė apie žmones ir pasaulį, išaugusi iš jaunimo subkultūros. Jos herojai – trys draugai mergis, pa-smerkti mirti nuo AIDS.

Ilgainiu Chytileva vis dažniau ėmėsi dokumentinių filmų. Iš jų išsiskiria filosofinė esė „Praha – nemarii Europos širdis“ („Praha – nemarii srdce Evropy“, 1984), itin asmeniška „Troja laiko permanose“ („Troja – promeny v čase“, 2003) ir unikalus autoportretas „Chytileva prieš Formaną“ („Chytileva versus Forman“, 1981). Priešpaskutinis režisierės filmas „Beieštant Ester“ („Pátrání po Ester“, 2005) skirtas „Saulutės“ bendraautorei Ester Krumbachovai.

Vėlyvojoje Chytilevos kūryboje vis ryškesnis nusivylimas „aksoninės revoliucijos“ rezultatais, išjuokiamis turtus ir malonus medžiojančius „naujieji čekai“. Chytileva ir toliau aistringai diagnozavo visuomenės ligas ir piktai tyčiojosi iš žmonių, praradusių moralinius orientyrus. Ištikima sau, ji iki pat pabaigos naudojo rojaus sodo metaforą – vieną velyvųjų filmų „Išvyti iš rojaus“ („Vyhnaní z raje“, 2001) pasakoja apie tai, kaip nudistų pliaže kuriamas filmas apie rojų, kuris režisierė vis dėlto asocijavo ne su pradžia, o su pasaulio pabaiga.

PARENGĖ Ž. P.

Banalybės aukos

Krėslė prie televizoriaus

Alexanderio Payne'o „*Paveldėtojai*“ (TV3, šiand., 15 d. 01.20) – tikras George'o Clooney benefisas. Jis vaidina Matą Kingą – teisininką, turtingą žmogų, vienos garsių Havajų giminių palikuonį. Filmo pradžioje Mato laukia du išbandymai: jis turi atsiweikinti su komos ištikta žmona ir nuspresti, kam parduos civilizacijos nepaliestą Havajų kampelį.

Sprendimo laukia gausi Mato giminė – pusseserės ir pusbroliai, kurie pasirašius sandorį labai praturtės. Netrukus prisideda ir trečasis – pasirūpinti dukterimis, kurių jis beveik nepažista. Dešimtmetė Skotia dar nesupranta, kad mama nebeatsigaus. Septyniolikmetė Aleksandra mokosi internate, kur tėvai ją igrūdo, matyt, nesugebėję susidoroti su potraukiu į kvaishalus ir vyresnius vyros. Aleksandra pasako tėvui, kad mama jam buvo neištikima. Taip atsiranda dar vienas reikalas: Matas nori susitikti su žmonos meilužiu.

Banalybė – pagrindinė „Paveldėtojų“ spalva, kuria režisierius naujodasi tobulai, atskleidamas daugybę atspalvių. Banalus filme su žemisko rojaus įvaizdžiu siejami Havajai, kur namai, žmonės ir privalomas pramogos, regis, tiek lipa vieni ant kitų, kad net sunku kalbėti apie poilsį. Šis rojus degradavo iki prabangaus kuroto statuso. Banalu mąsiai paryškiniai kostiumai – beformės kelnės ir pal-

mėmis išmarginti marškiniai. Tokiai rūbas vilkintis Matas dramatiškose scenose primena liūdną klouną. Clooney lengvai juda nuo vienos būsenos prie kitos, kol jo he-rojus supranta, kad pasaulis kitoks, nei jis buvo linkęs manyti, ir kad save įsivaizduoja greičiausiai klaidin-gai.

Alexo Kurtzmano filmo „*Žmonės kaip mes*“ (TV3, 16 d. 01.40) veikėjas vadybininkas Semas (Chris Pine) – taip pat paveldėtojas. Jis vyks ta į gimtuosius namus išklausyti tėvo testamento. Semo laukia daug netikėtumų (pavyzdžiu, sužino turis suaugusių seserį) ir sunkus pasirinkimai. Filmo kūrėjai tikina, kad rėmėsi tikrais ikykiais, todėl filmas patiks kiekvienam. Nežinau, ar tai taip svarbu, kita vertus, gal Holivudo konvensija tokia galima, kad iš tikruju keičia paprastą amerikiečių tikrovę, bet megstantiems sentimentalias šeimos dramas, Olivią Wilde ir Michelle Pfeiffer bus įdomu.

Romanu Pryguno filmo „*Bedavasis*“ (TV3, 17 d. 23.45) veikėjas Maksas (gražuolis Danila Kozlovskis) tikrai nenorėtų būti tokia kaip visi. Jis – galingas tarptautinio banko „top menedžeris“ (lietuviškai gal šis žodis ir neteiktinas, nes yra „vadybininkas“, bet rusiško verslo esme perteikia puikiai) ir tiki, kad gyvenimas klostosi puikiai, nes turi tai,

apie ką kiti tik svajoja. Visą gyvenimą Maksas siekia uždirbti kuo daugiau pinigų, o juos išleidžia naktiniams klubams, merginoms, kokainui ir kitims saldaus gyvenimo atributams. Filme tas gyvenimas rodomas, regis, pasitelkus visus prabangos prekių katalogus. Bet vieną akimirka Makso pasaulis ima ir sudūžta.

Be abejo, kūrėjų tikslas – parodysti vartotojų visuomenės išsigimimą. Romanas Prygunas (kadaise populiarus aktoriaus Levo Pryguno sūnus) savaip „suaktualino“ savo kino skaitalą – politinė aktyvistė iš grupės „Kraski“, be abejo, užuomina į šiuolaikinių menininkų grupę „Voina“ ir Nadeždą Tolokonikovą. Performansas, kai ant vieno iš Maskvos dangoraižių sukuriamas lazerinis unitazo atvaizdas, tiksliausiai išreiškia net paties presetiškiausio vartojimo tikslą. Smaugiai filme parodytas ir Vladimiras Putinas, kuris atskrenda pas Makso apsilinkę supermeno kostiumą.

Siužeto schema, be abejo, atpažystama ne tik Holivudo gerbėjams. Tačiau nustebite, kokias aistros šis paviršutiniškas, moralizuojantis ir pamokomas filmas apie tai, kad saldus gyvenimas gali pasibaigtį šiukšlyne, sukėlė Rusijoje. Mat „Bedavasis“ – miljoniniu tiražu pasirodžiusio rusiško bestselerio „DyxLess. Pasakojimas apie netikrą žmogų“ ekra-

„Paveldėtojai“

nizacija. Romaną parašė Sergejus Minajevas – spalvinga asmenybė: verslininkas, televizijos laidų vedėjas, rašytojas ir skandalistas. Beje, filmas jam labai patiko.

LRT (17 d. 21.50) primins rusų literatūros klasiką Michailą Bulgakovą, rašius apie tai, kaip asmenybės irimas ir banalybė suėda žmogaus sielą, – Alexo Hardcastle'o serialas „Jaunojo gydytojo nuotykių“ sukurtais pagal ankstyvuosius, autobiografinius rašytojo apskrymus. Jų pagrindu Aleksejus Balabanovas sukūrė „Morfijų“ – tamsią, nevilties ir pasišlykštėjimo gyvenimu kupiną egzistencinę dramą. Britai nuėjo kitu keliu ir sukūrė juodąją komediją (tiesa, pabaigoje jis pavirs beveik trileriu) bei „sudvigubino“ pagrindinį veikėją, gal todėl nekyla noras kabinėti prič stereotipiško serialo autorių Rusijos įsivaizdavimo.

Jaunasis gydytojas Vladimiras Bomgardas (Daniel Radcliffe) 1917-aisiais iš Petrogrado atvyksta dirbtį Rusijos užkampi. Jam bus nelengva, nes tekėsusidurti ir su savo sil-

nybėmis bei profesiniu igūdžiu stoka, ir su vėles gyventojų prietarais. Seriale yra ir kitas Bomgardas (Jonas Hammas iš „Reklamos vilkų“) – keturiasdešimtmetis, narkotikų palaužtas gydytojas, sklaidantis savo jaunystės dienoraštį – asmenybės irimas surijo jo jaunystės idealizmą.

Šią savaitę bus proga prisiminti ne vieną daug kartų rodytą gerą filmą: Clinto Eastwoodo „Absoliucią valdžią“ (TV1, 20 d. 21 val.), Stevono Soderbergho „Oušeno vienuoliktu“ (LNK, 16 d. 23 val.), Davido Cronenbergio „Smurto istoriją“ (LNK, 18 d. 22.10), Samo Mendeso „Nerimo dienas“ (TV1, 15 d. švakar, 22.55) ir, žinoma, Luco Bessono „Leona“ (TV1, 16 d. 21 val.) – jaudinantį pasakojimą apie dylikametės mergaitės Matildos (Natalie Portman), kurios tėvus nužudė korumpuoti policininkai, ir samdomo žudiko Leono (Jean Reno) draugystę. Juk geriau prisiminti nei spoksoči „Eurovision“.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Tarp kalnų

Nauji filmai – „Zils Marijos debesys“

Živilė Pipinytė

„Kokiamas pasaulyje tu gyveni?“ – klausia asistentė Valentina garsios aktoriės Marijos Enders, Olivier Assayaso filmo „*Zils Marijos debesys*“ („Clouds of Sils Maria“, Prancūzija, Vokieta, Šveicarija, JAV, 2014) herojės. Režisierius taip sufleroja, kad Marija atsidūrė tarp dviejų pa-saulių – nucinančio, kuriame vis dar gali ižvelgti senosios Europos idėjas ir vertėbes, ir naujojo – globalaus, kuriame toks svarbus Marijos nekenčiamas internetas, kur skandalai padeda aktoriės karjerai, o filmai turi būti suprantami paaugliams.

Assayasas, kuris prieš kelerius metus filmė „Po gegužės sukilimo“ pabantė suformuluoti savo kartos, tikėjusios, kad po 1968-ųjų pasaulyje daug geresnis, požiūrių į dabartį, regis, dramatiškai išgyvena Europos kultūros degradavimą ir pasidavimo masinei kultūrai laiką. Tuo nerimui jis apdovanojo ir Mariją.

Tačiau Marija visai nesisaučia „kitos epochos“ aktore, kuria taip žavisi kitas režisierius – filmo personažas. Ji neat sisakio ir pozuoti spalvotiems žurnalams, vilkėdama „Chanel“ suknelės, ir vaidinti teatro scenoje. Marijos gyvenimo ritmas intensyvus: filmavimai skirtinguose žemy-

nuose, repeticijos teatro scene, tobulai suplanuotas laikas, kuriam paklūsta prie fizinių ir profesinių išbandymų pripratęs kūnas. Žiūrint filmą ne kartą atrodys, kad Juliette Binoche tiesiog vaidina save – ambicinę, intelektualią, neslepiančią veido raukšlių stambiu planu, stiprią, bet kartu ir lengvai pažidžiamą aktorę. Iš dalies tai bus tiesa, nes aktorystė – viena pagrindinių filmo temų.

Bet visą filmą Marija liks „tarp“, nors ir nuolat judės pirmyn. Pirmiosios filmo scenos išremina išcities situaciją: važiuodama traukiniu į Ženevą atsiimti premijos, Marija tvarko skyrybų su vyru klausimus, palieka jam butą Paryžiuje, kelyje sužino, kad dramaturgas, kurio pjesėje „Malojos gyvatė“ ji išgarsėjo prieš dvidešimt metų ir kuris turėjo teikti premiją, mirė. Netrukus režisierius panardins abi filmo herojės į didingos gamtos vaizdus, tapsianti moterų būsenų veidrodžiu. Dramaturgo našlė pasiūlo Marijai pagyventi jų viloje Alpių kalnuose. Aktorė vėl vaidins toje pačioje pjesėje, tik jau nebe jauną plėšrūnę, kuri parėjė viršininkę, o kaip tik ją, vyresnę moterį, kuri nusižudė. Repe-ticijos, kuriose jai talkina Valentina, sugrąžins buvimo tarp praeities ir dabarties pojūti.

Iš pradžių Marija to nesupranta. Bendravimas su Valentina – vienintelio žmogumi, su kuriuo ji, matyt, gali būti atvira, pamažu ima keistis. Marijos ir Valentinos (jų neįtikėtinai meistriškai suvaidino Kristen Stewart) santykiai pradeda priminti repetuojamas pjesės herojų. Marija, žinanti, kad šioje profesijoje nickam nevalia atsiskleisti iki galo, staiga pasijunta pernelyg suartėjusi su Valentina, todėl jų bendradarbia-vimas baigsis. Bet tai dar vienas žingsnis prie tos Marijos, kuri susibaigia su pasitaikyti su prabégusia jaunyste, o gal ir pagaliau leisti sau būti savimi.

Marijos ir Valentinos scenose Assayasas vis dėlto pernelyg priertėja prie Ingmaro Bergmano „Personos“ ar „Po repeticijos“, nors būtent su Valentina susijusi dar viena svarbi filmo tema – Marijos nesugebėjimas priimti masinės kultūros, kuri jai paprasčiausiai atrodo kvaila. Valentina bando paaikiinti tos kultūros prasmę – taip filme atsiranda daug juokingų replikų apie kiną ir net autoironijos. Ko verta kad ir Valentinos pastaba po filmo apie kažkokias kosmoso būtybes, kuriame suvaidino kylanti Holivudo žvaigždutė – būsimą Marijos partnerę Džo-En (Chloe Grace Moretz): „Ji

„Zils Marijos debesys“

giliai atskleidė savo personažo tamšią pusę“.

„Zils Marijos debesys“ man priimė Thomo Manno „Užburtą kalną“ – ne tik dėl Alpių atmosferos, kupinos paslapties ir suvokimo, kad egzistuoja kažkas, ko žmogus nesugeba aprépti. Assayasas siūlo gretinti (pavyzdžiu, maudynių ežere ar debesų gyvatės scenose) tai, kas fiziška, ir tai, kas intelektual. Kultūrą ir natūrą, idėjas ir patirtis. Suvokti pasirinkimo prasmę. Marija Enders – senosios kultūros paveldėtoja. Bet kartu ir įrodymas, kad menas ir gyvenimas vis dar neatskiriami, nors jaunieji filmo personažai, regis, jau susibaigia atskirti viena ir kita. Neatistikintai Marija ir Džo-En pirmą kartą susitinka garsiai viešbutyje,

su kuriuo susiję Hesse's, Prousto, Jungo, Nietzsche's vardai.

Regis, Assayasas į filmą norėjo sudėti kuo daugiau visko – apmąstymų, metaforų, „Chanel“ aromato ir Binoche spindesio, Stewart jau-natiško žiūlumo ar grësminges masinės kultūros ženklių, todėl kartais nespėj „pagauti“ visų užuominų, susijusių su kino istorija ir su filme vaidinančių aktorių biografijomis. Ta gausa, žinoma, prideda filmui sunkiasvoriškumo, literatūriškumo, tik kažkodėl 1924 metais užfiksuo-ti nespalvoti kalnų viršukalnėmis nu-sidriekusios debesų gyvatės vaizdai, kuriuos Assayasas įterpia į filmą, skatiniai ilgėti metafiziškų šešelių pasaulio, kuris atrodo ne tik melancholiškesnis, bet ir tikresnis.

Parodos	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS	
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Vincas Kavaliauskas (1934–1988) kūrybos retrospektyva „Pasisveikinimas su laiku“ „124 fotografijos ir keli daiktai iš Vincas Kavaliausko archyvo“	M. Žilinsko dailės galerija <i>Nepriklausomybės a. 12</i> Mykolo Žilinsko 110-osioms gimimo metinėms skirta paroda „Nuo fiordų iki Alpių viršukalnii: Europos peizažai iš Mykolo Žilinsko (1904–1992) kolekcijos“ Paroda „Romeo gali būti druskos kruopelė, o Džuljeta – žemėlapis“ (Dogo Bankovo darbai pagal Federico García Lorcas kūrinį „Publika“)
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Vladislav Neveravičiaus studijoje“ Algirdo Petruolio (1915–2010) gimimo šimtmečio paroda „Pustonių turtai paletėje“	Vilniaus fotografijos galerija <i>Stiklių g. 4</i> Linos Jakubauskaitės paroda „12“ Broniaus Dubobos paroda „Gentis“
Šv. Jono gatvės galerija <i>Šv. Jono g. 11</i> Tarptautinė objektyų paroda „Šnabždesiai IV“ Kazimiero Sigitos Strraigio skulptūros darbų paroda „Kalbėjimas medžiu“	Kauno paveikslų galerija <i>K. Donelaičio g. 16</i> Adolio Jono Krištupaičio (1925–2000) paroda „Pašiūmatmai“, skirta dailininko 90-osioms gimimo metinėms iki 17 d. – paroda „Neatrastas Julius Čepėnas (1925–2011)“, skirta dailininko 90-osioms gimimo metinėms
Radvilių rūmai <i>Vilniaus g. 24</i> Europos dailė XVI–XIX a. „Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos“ Paroda „Senųjų ikonų paslaptys. Andrejaus Balykos ikonų kolekcija: pagrobtą, grąžintą, papildytą“	A. Žmuidzinavičiaus kūriniai ir rinkinių muziejus <i>V. Putvinskio g. 64</i> Aleksandrio Olszewskio (Lenkija) paroda „Tarp erdvės ir laiko“
Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3A</i> Paroda „Absoliuti tekstile. Nuo ištakų iki XXI a.“	Keramikos muziejus <i>Rotušės a. 15</i> Elvyros Teresės Petraitienės paroda „Ugnelės dovanos“
Vytauto Kasiulio dailės muziejus <i>A. Gošauto g. 1</i> Retrospektyvinė Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija	Galerija „Meno niša“ <i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i> Mariaus Jonučio paroda „Pasakos“
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas <i>Arsenalo g. 1</i> Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a. Lietuvių liaudies menas Kryždirbystė Paroda „Pavasario švenčių papročiai ir simboliai“ nuo 21 d. – skulptoriaus, medalininko Petro Gintalo paroda „Medalių kūrėjo portretai“, skirta Petro Gintalo 70 metų jubiliejui	Lietuvos dailininkų sajungos galerija <i>Vokiečių g. 2</i> nuo 15 d. – Šiuolaikinio meno paroda „Tas pats matymo / mąstymo būdas“
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija 15 d. nuo 16–20 val. – paroda „Kilimai“ Kazio Varnelio namuose-muziejuje“ Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	Galerija AV17 <i>Aušros Vartų g. 17</i> nuo 19 d. – Edurne Aginaga ir Pietro Catariella (D. Britanija) paroda „(De)Konstruoti“
Vilniaus gynybinės sienos bastėja <i>Bokšto g. 20</i> Nuolatinė ekspozicija	LTMKŠ projektų erdvė „Malonioji 6“ <i>Malonioji g. 6</i> iki 24 d. – paroda „Popper Nr. 10 / Virš žemės“
Valdovų rūmų muziejus <i>Katedros a. 4</i> Tarptautinė vieno ekspozicija paroda „Viduramžių papuošalas. Mūsingasis Vytauto Didžiojo epochos diržas“	Jono Meko vizualiųjų menų centras <i>Gynėjų g. 4</i> Jaunųjų menininkų paroda „Juodos rožės“
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejus ekspozicija Paroda „Sveika, Mergele!“ Restauruoti marijinės ikonografijos paveikslai iš Vilniaus arkivyskupijos bažnyčių“	„Juškus gallery“ <i>M.K. Čiurlionio g. 8</i> Paroda „Surrealistinė žaismė. Intelektu ir geometrinė ritmų triumfas“
Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2</i> iki 24 d. – paroda „t:i:k:r:o:v:é: po psichodelikos“	Galerija „Meno forma“ <i>Savanorių pr. 166</i> Paroda „Kartos (ne)sikartoja“
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS	
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> iki 23 d. – Katarzynos Podgórskos-Glonti paroda „Memory File (Atminties rinkmena)“	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija <i>Vilniaus g. 39</i> Loretos Zdanavičienės tapybos paroda „Ananasas“
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras <i>Naugarduko g. 10/2</i> Paroda „Cornelia Gurlitt: širdies kelionė“ (Vilnius vokiečių ekspresionistės akimis 1915–1917 m.) Paroda „Rytų-Vidurio Europos sinagogos 1781–1944 m.“
Kaunas	Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšačio galerija <i>Liepu g. 33</i> „Nuostabioji žemė. Dailininkai Rytų Prūsijoje. XIX–XX a. I pusiės tapyba ir grafika iš Aleksandro Popovo rinkinio“ „Taikomoji dekoratyvinė dailė – mūsų namams. Iš Lietuvos dailės muziejaus rinkinių“ iki 24 d. – Klaipėdos jaunimo centro dailės studijos „Varsa“ paroda „Egipto užburti“
Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus <i>V. Putvinskio g. 55</i> iki 24 d. – Jūratės Bučmytės ir Alberto Krajinsko paroda „Mūsų turtas“	KKK parodų rūmai <i>Aukštajoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i> Vito Luckaus retrospektyvinė fotografijų paroda „Siūlau naująjį pasaulį“ S. Vainiūno namai <i>A. Gošauto g. 2–41</i> Apolinaro Juodpusio kūrybos paroda
Kaunas	Galerija „si:said“ <i>Galinių Pylimo g. 28</i> nuo 15 d. – Beno Šarkos kolaižų paroda „Nuostabusis sapnuotojas“
Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus <i>V. Putvinskio g. 55</i> iki 24 d. – Jūratės Bučmytės ir Alberto Krajinsko paroda „Mūsų turtas“	Klaipėdos galerija <i>Bažnyčių g. 6</i> Tekstilės paroda „Simbolų kalba šiuolaikinėje tekstileje“
	Muzika
	Gegužės 17 d., sekmadienį, 16 val. Taikomosios dailės muziejuje skambės pianisto Leonido Dorfmano rečitalis. Vilniuje gimus pianistas yra Lie tuvos muzikos ir teatro akademijos absolventas, baigę aspirantūrą Mask vos P. Čaikovskio konservatorijoje. Daugiau kaip 20 metų jis gyvena Vokietijoje, bet nuolatos grįžta į Lietuvą (iki 2000 m. jis devynerius metus buvo smuikininko Raimundo Katiliaus scenos partneris). Skambės Mikalojus Konstantino Čiurlionio, Domenico Scarlatti, Josepho Haydno, Leoša Janáčeko, Roberto Schumanno, Ferenco Liszto, Fryderyko Chopino, Astoro Piazzollos kūriniai.
	Teatras
	Gegužės 22, 23, 30 d. 18.30 Lietuvos nacionaliniame dramos teatre vyks Eimunto Nekrošiaus spektaklio „Borisas Godunovas“ pagal Aleksandro Puškino to paties pavadinimo istorinę dramą premjera. Spektaklį drauge su režisieriumi kuria nuolatiniai jo kūrybiniai bendradarbiai – scenografas Marius Nekrošius ir kostiumų dailininkė Nadežda Gultiajeva. Pagrindinė – Boriso Godunovo – vaidmenį atlieka aktorius Salvijus Trepulis.
	„Herkaus galerija“ <i>Herkaus Manto g. 22</i> Eglės Einikytės-Narkevičienės skulptūrinės keramikos paroda „Tyras“
	ŠIAULIAI
	Dailės galerija <i>Vilniaus g. 245</i> Vilmos Samulionytės paroda „60 monumen tu. Civilinės metrikacijos skyriai“ Gyčio Skudžinsko paroda „Galimi atvaizdai“ Keštutio Grigaliūno ir Agnės Narušytės paroda „Vilniaus albumas / sąsiuvinis Nr. 1“
	Trakų galerija <i>Vilniaus g. 100–1</i> Daivos Ložytės skulptūrų paroda „Monos“
	Šiaurės Lietuvos kolegija <i>Tilžės g. 22</i> Rasos Zdanovičienės mozaikos paroda „Visas mūsų gyvenimas – ištisa mozaika“
	PANEVĖŽYS
	Dailės galerija <i>Respublikos g. 3</i> iki 16 d. – Panevėžio krašto tautodalies paroda
	Fotografijos galerija <i>Vasaros 16-osios g. 11</i> Arturo Milašausko fotografijų paroda „Zaidimai pievoje“
	Spektakliai
	VILNIUS
	Nacionalinis operos ir baletos teatras
	15, 16, 20 d. 18.30 – PREMJERA! „DURYS“ (improvizacijos teatras „Kitas kampas“) 17, 18 d. 19 val. – tarptautinis teatro debiutų festivalis „Tylos!“ 2015
	19 d. 18.30 – J. Tumo-Vaižganto „DÉDÉS IR DÉDIENÉS“. Rež. – G. Tuminaite
	20 d. 18.30 – F. Garcia Lorcos „KRUVINOS VESTUVÉS“. Rež. – P. Ignatavičius
	21 d. 18.30 – M. Gorkio „MOTINA (VASA ŽELEZNOVA)“. Rež. – K. Glušajevas
	22 d. 18.30 – N. Erdmano „SAVIŽUDIS“. Insc. aut. ir rež. – G. Tuminaite
	Valstybinis jaunimo teatras
	15 d. 18 val. – C. Murillo „TAMSOS ŽAIDIMAS“. Rež. – D. Rabašauskas (99 salė)
	16, 17 d. 12 val., 10 d. 15 val. – „KAKĖ MAKE“ (pagal L. Žutautės knygas vaikams). Insc. aut. ir rež. – V. Kuklytė (Salė 99)
	Oskaro Koršunovo teatras
	15 d. 19 val. OKT studijoje – S. Becketto „PASKUTINÉ KREPO JUOSTA“. Rež. – O. Koršunovas
	17, 18 d. 19 val. OKT studijoje – A. Čechovo „ŽUVÉDRA“. Rež. – O. Koršunovas
	Rusų dramos teatras
	16 d. 18.30 – W. Shakespeare'o „KARALIUS LYRAS“ (su lietuviškais titrais). Rež. – J. Vaitkus
	17 d. 18.30 – R. Cooney „NR.13“. Rež. – E. Murašovas
	17 d. 12 val. – J. Popovo „SNIEGUOLÉ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“. Rež. – J. Popovas
	22, 23 d. 18.30 – PREMJERA! J. Šciuckio „RAUDONOS BURÉS“ (A. Grino apysakos motyvais). Rež. – H. Petrockis
	Teatras „Lélė“
	Nacionalinis dramos teatras
	Didžioji salė
	15 d. 18.30 – „NE PAGAL ŠIO PASAULIO MADĀ“ (fantazija apie poetą K. Donelaitį). Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas
	17 d. 12 val. – „DAKTARAS DOLITLIS“ (pagal H. Loftingą). Rež. – R. Driežis
	22 d. 18.30 – „SMÉLIO ŽMOGUS“ (pagal E.T.A. Hoffmanną). Scen. aut., rež., lėlių dail. – G. Radvilavičiūtė
	Mažoji salė
	16 d. 12, 14 val., 17 d. 14 val. – A. Gustačio „SILVESTRAS DÜDELĒ“. Rež. ir dail. – R. Driežis
	„Menų spaustuvė“
	15 d. 19 val. Juodojoje salėje – Ch. Marlowe

"DR. FAUSTAS". Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)	Kauno lėlių teatras	muzikologė J. Skiotytė-Norvaišienė	Bibliografinės žinios
15 d. 19 val. <i>Stiklinėje salėje</i> – J. Paškevičiaus „RIBOS“. Rež. – T. Montrimas (jaunujų scenos menininkų programa „Atvira erdvė“)	16 d. 12 val. – „ATOSTOGOS PAS DEDĘ TITĄ!“ Rež. – J. Januškevičiūtė	23 d. 16 val. <i>Zarasuose, Lėlių aikštėje</i> , – koncertas visai šeimai „Karuselėje su Pavelu Giunteriu“. Mušamųjų instrumentų ansamblis „Giunter percussion“: P. Giunteris, S. Gailius, T. Kulikauskas, R. Vilčinskas.	MENAS
17 d. 12 val. <i>Studijoje II</i> – „PASAKA APIE KARALIUS“. Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“)	16 d. 17 val. – „KITAIS METAIS, TUO PAČIU LAIKU“. Rež. – A. Lebeliūnas („Laimingi žmonės“)	Dalyvauja muzikologas D. Užkuraitis	<i>Ars et praxis / Lietuvos muzikos ir teatro akademija ; redakcinė kolegija: vyriausiasis redaktorius Jonas Vytautas Bruveris ... [et al.]. – Vilnius : Lietuvos muzikos ir teatro akademija, [2014]. – Virš. ir nugar. antr.: Ars et praxis. – ISSN 2351-4744</i>
17 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „MARTI“. Rež. – F. Feiferė (Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Vaidybos ir režisūros katedros II magistrantų kurso diplominius spektaklus)	17 d. 12 val. – „TIGRIUKAS PETRIKAS“. Rež. – A. Stankevičius	24 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – teatralizuotas koncertas visai šeimai. Vilniaus Karoliniškių muzikos mokyklos solistai ir kolektyvai. Dirigentai K. Lipeika, D. Mikienė, D. Prusevičius.	[T.] 2 (2014) / sudarytoja Laima Budzinauskienė. – [2014] (Vilnius : Ciklonas). – 275, [1] p. : iliustr., faks., nat. – Str. ir santr. liet., angl. – Tiražas 100 egz.
18 d. 12 val. <i>Stiklinėje salėje</i> – „Pasakų pirmadienai mažyliams“. Pasakas sekा S. Degutytė („Stalo teatras“)	KLAIPĖDA	Dalyvauja J. Milius (vokalas). Koncertas veda A. Valentaitė. Programoje L. Vilkončiaus, V. Paltanavičiaus, D. Prusevičiaus, R. Robinsono, J. Miles, F. Angelis kūriniai	GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS
19 d. 18.30 <i>Juodojoje salėje</i> – „APIE ŽMOGŪ, NUŽUDZIUSI GULBĘ“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)	Klaipėdos valstybinis dramos teatras	Lietuvos muzikų rėmimo fondas	<i>Abu paukščio sparnai</i> : [trumpas alegorinės istorijos] / [knygą sudarė ir redagavo Asta Drungiliénė] ; [nuotrakų autoriai Rima Jonauskaitė-Strėlienė, Karolis Simaitis, Mindaugas Urbonas, Arvydas Drungilas]. – [Klaipėda] : Baltic Printing House, 2014 ([Klaipėda] : BPH). – 125, [1] p. : iliustr. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-609-460-101-9 (jr.)
19 d. 19 val. <i>Kičeninėje salėje</i> – „59'ONLINE“. Idėjos aut. L. Vaskova ir R. Mačiliūnaitė (jaunujų scenos menininkų programa „Atvira erdvė‘13“)	15 d. 18 val. Žvejų rūmuose – I. Vyrapajevos „GIRTI“. Rež. – L. Vaskova	S. Vainiūno namuose	<i>Aštrės pjūviai</i> : romanai / Gillian Flynn ; iš anglų kalbos vertė Valdas V. Petrauskas. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Kaunas : Spindulio sp.). – 300, [1] p.. – Tiražas 3000 egz.. – ISBN 978-609-01-1813-9 (jr.) : [8 Eur 19 ct]
KAUNAS	21 d. 18 val. Žvejų rūmuose – Y. Reza „PO ATSIŠEKINIMO“. Rež. – A. Vizgirda	18 d. 18 val. – Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos mokytojos ekspertės	<i>Baltaragio malūnas, arba Kas dėjos anuo metu Paudruvės krašte</i> : [romanas] / Kazys Boruta. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Spauda). – 188, [3] p.. – (Literatūra : svarbiausi tekstai, ISSN 2351-7476). – Virš. ir nugar. antr.: Baltaragio malūnas. – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-609-01-1816-0 : [4 Eur 51 ct]
Kauno dramos teatras	ŠIAULIAI	G. Vitenėnaitės smuiko klasės mokiniai. Koncertmeisterės A. Jurkūnienė ir J. Kaminskenė	<i>Ežeras</i> : romanai / Banana Yoshimoto ; iš japonų kalbos vertė Indré Baronina. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Spauda). – 172, [2] p.. – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-609-01-1821-4
15 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – M. Frischos „BIOGRAFIJA: VAIDINIMAS“. Rež. – G. Varinas	15 d. 18 val. – B. Brechto „PONAS PUNTILA IR JO TARNAS MATIS“. Rež. – A. Pociūnas	19 d. 18 val. – Vilniaus Algirdo muzikos mokyklos fortepijono mokytojos metodininkės A. Lišienės ir vyr. mokytojas R. Žilytės mokiniai	<i>Kai akyse suspindi ilgesys...</i> : eilėraščiai / Sandra Avižienytė ; [ilustracijos Jurgitos Maslauskaitytės]. – 2-asis papiild. leid. – [Drūkšiniai, Visagino sav.] : Business Mission, 2015 (Drūkšiniai, Visagino sav. : Business Mission). – 107, [4] p. : iliustr. – Tiražas 700 egz.. – ISBN 978-609-95630-3-9
16 d. 12 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – A. Sunklodaitės „KIŠKIS PABÉGÉLIS“ (pagal L. Jakimavičiaus knygelę „Lapė ir kaliošai“).	16 d. 18 val. – „DAKTARAS IR MANGARYTA“ (J. Basanavičiaus surinktų pasakų motyvais). Pjesės aut. ir rež. – V.V. Landsbergis	20 d. 18 val. – Trečadienio vakaras koncertas. „Šiaulių miesto kultūrinis gyvenimas Neprilausomybės metais“. Dalyvauja knygos „Ir kėlėsi Lietuva...“ sudarytojas V. Rimkus, smuikininkė M. Čepytė	<i>Migla</i> : romanai / Edmundas Malūkas. – Atnauj. leid.. – Panevėžys : Magiškė, 2015. – ISBN 978-609-8159-17-2 (jr.)
Rež. – A. Sunklodaitė	17 d. 12 val. – PREMJERA! D. Čepauskaitės „KAŠTONĖ“ (pagal A. Čechovo apskrymą „Kaštonė“). Rež. – A. Lebeliūnas	21 d. 18 val. – Vilniaus Algirdo muzikos mokyklos mokytojas A. Kontautienės mokiniai koncertas „Užburtoji fleita“	D. 2. – 2015 (Vilnius : Spauda). – 301, [3] p.. – Tiražas 1700 egz.. – ISBN 978-609-8159-16-5 : [5 Eur]
16 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – J. Patricko „MŪSŲ BRANGIOJI PAMELA“. Rež. – A. Latėnas	21 d. 16 val. – Molière'o „ŠYKŠTUOLIS“. Rež. – R. Teresas	22 d. 18 val. – Vilnius tarptautinės Meridiano mokyklos 1–5 klasės mokiniai pianistai. Mokytoja T. Kostuiukienė	<i>Nebaita kalnų sakmė</i> : romanai / Irena Buivydaitė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Spauda). – 347, [3] p.. – Tiražas 3000 egz.. – ISBN 978-609-01-1788-0 (jr.) : [6 Eur 70 ct]
17 d. 15 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – Keturakio „AMERIKA PIRTYJE“. Rež. – V. Lencevičius	PANEVĖŽYS	23 d. 16 val. – Lietuvos muzikos ir teatro akademijos docento G. Dačinskio alto klasės studentė D. Sakaviciūtė. Koncertmeisterė M. Bilinska. Programoje J.S. Bacho, P. Hindemitho, G. Enescu ir Z. Bružaitės kūriniai	<i>Penkiasdešimt išlaissintų atspalvių</i> : [romanas] / E.L. James ; iš anglų kalbos vertė Jovita Liutkutė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : BALTO print). – 598, [1] p.. – Trilogijos 3-ioji knyga. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-01-1164-2 (jr.) : [10 Eur 2 ct]
19 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „BAR-BORA“ (pagal J. Grušo dramą „Barbora Radvilaitė“). Rež. – J. Jurašas. Adaptacijos autorė – A.M. Sluckaitė	Juozo Miltinio dramos teatras	VILNIUS	<i>Sename dvare ; Irkos tragedija</i> : [apysakos] / Šatrijos Ragana. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Spauda). – 259, [2] p.. – (Literatūra : svarbiausi tekstai, ISSN 2351-7476). – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-609-01-1822-1 : [4 Eur 51 ct]
20 d. 19 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – J. Tumava-Vaižganto „ŽEMĖS AR MOTERS“. Rež. – T. Erbrėderis	15 d. 18.30 – D. Gyzelmano „PONAS KOLPERTAS“. Rež. – Velta ir Vytautas Anužiai	Kongresų rūmai	<i>Vienuolės paslaptis</i> : romanai / Abraham Verghese ; iš anglų kalbos vertė Danguolė Žalystė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Petro ofsetas). – 557, [2] p.. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-609-01-0851-2 (jr.) : [10 Eur 21 ct]
21 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „GENTIS“ (pagal I. Simonaitytės romaną „Aukštujų Šimonų likimas“). Rež. – A. Jankevičius	16 d. 18 val. – A. Čechovo „ZUVĖDRA“. Rež. – D. Kazlauskas	21 d. 19 val. – sezoną pabaigos koncertas. C. Francko oratoria „Palaiminimai“. Atlieka J. Gedminaitė (sopranas), J. Vaškevičiūtė (mecosopranas), L. Jonutytė (mecosopranas), T. Pavilionis (tenoras), R. Karpis (tenoras), L. Pautienius (baritonas), T. Girininkas (bosas), L. Mikalauskas (bosas), Kauno valstybinis choras (vad. P. Bingelis), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – G. Rinkevičius	<i>Žydrųjų tolių vaikai</i> : proza / Bronė Rudzevičiūtė-Vyšniauskienė. – Jonava : Dobilo leidykla, 2015 (Kaišiadorys : Printėja). – 119, [1] p.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-609-409-096-7
22 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – S. Oksanen „APSIVALYMAS“. Rež. – J. Jurašas	17 d. 18 val. – I. Abeles „JAZMINAS“. Rež. – M. Kimele	Kongresų rūmai	GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS
Kauno valstybinis muzikinis teatras	20 d. 18 val. – F. Dostojevskio „PAŽEMINTIEJI IR NUSKRIAUSTIEJI“. Rež. – Vytautas ir Velta Anužiai	21 d. 19 val. – sezoną pabaigos koncertas. C. Francko oratoria „Palaiminimai“. Atlieka J. Gedminaitė (sopranas), J. Vaškevičiūtė (mecosopranas), L. Jonutytė (mecosopranas), T. Pavilionis (tenoras), R. Karpis (tenoras), L. Pautienius (baritonas), T. Girininkas (bosas), L. Mikalauskas (bosas), Kauno valstybinis choras (vad. P. Bingelis), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – G. Rinkevičius	<i>Divergentė</i> : [romanas] / Veronica Roth ; iš anglų kalbos vertė Aušra Kaziukonienė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : BALTO print). – 413, [1] p.. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-609-01-0495-8 (jr.) : [8 Eur 17 ct]
15 d. 18 val. – L. Adomaicičio „DULKIŲ SPINDESYS“ Choreogr. ir libreto aut. – D. Bervingis ir G. Visockis	22 d. 18 val. – PREMJERA! H. Levino „CHEFECAS, ARBA VISI NORI GYVENTI“. Rež. – P. Ignatavičius	Šv. Jonų bažnyčia	<i>Du mėnesiai kelio</i> : [apysakos] / Sharon Creech ; iš anglų kalbos vertė Jovita Liutkutė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : BALTO print). – 598, [1] p.. – Trilogijos 3-ioji knyga. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-01-1810-8 (jr.) : [4 Eur 84 ct]
16 d. 18 val. – I. Kálmáno „MONMARTRO ŽIBUOKLË“. Dir. – V. Visockis	23 d. 18 val. – Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistė D. Kazonaitė (sopranas). Dir. – M. Barkauskas. Koncertą veda muzikologė J. Skiotytė-Norvaišienė	Šv. Kotrynos bažnyčia	<i>Kakė Makė ir Netvarkos nykštukas</i> : [pasaka] / Lina Žutautė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : BALTO print). – [34] p. : iliustr. – Tiražas 5000 egz.. – ISBN 978-9955-38-765-7 (jr.)
17 d. 18 val. – J. Strausso „ČIGONŲ BARONAS“. Dir. – V. Visockis	16 d. 15 val. <i>Vilkyskių evangelikų liuteronų bažnyčioje</i> – tarptautinis vargonų muzikos festivalis „Vargonų muzika Vilkyskiuose 2015“. Festivalio pradžios koncertas. J.S. Bacho gimimo 330-osioms metinėms. Kamerinis ansamblis „Musica humana“ (meno vad. ir dir. – A. Vizgirda). Solistai S. Liamo (sopranas), A. Vizgirda (flieita), R. Beinaris (obojus), B. Vaitkus (vargonai)	24 d. 19 val. – Vytautas Landsbergis. Kūryba, kultūra ir ne tik...“ Dalyvauja prof. V. Landsbergis, V. Sventickas. Atlikėjai Šv. Kristoforo kamerinis orkestras (dir. – D. Katkus), kamerinis choras „Aidija“ (dir. – R. Graničinis)	<i>Kelyje būsiu atsargas – sveikas grįšiu į namus</i> : [leidinys vaikams apie saugų eismą] / [Jeronimas Laučius] ; [panaudoti A. Čapskytė, R. Stasiūnaitės piešiniai]. – Vilnius : Trys žvaigždutes ; [Vievys, Elektronų sav.] : Automagistrėl, 2015 (Vilnius : Spauda). – 11, [1] p. : iliustr. – Antr. iš virš. – Aut. nurodytas virš.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-431-064-5
20 d. 17 val. – R. Rodgers „MUZIKOS GARSAI“. Dir. – J. Vilnonis	17 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – teatralizuotas koncertas visai šeimai „Dainų lėktuvas“. Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos „Liepaitės“ chorai (vadovės S. Balčiūnaitė, J. Dirgėlaitė, D. Mickevičiūtė, N. Timofejeva, E. Jaraminienė, A. Steponavičiūtė-Zupkauskienė, J. Vaitekvičienė), Vilniaus kultūros centro teatro studija „Elementorius“ (vadovai G. ir E. Storpirščiai)	25 d. 19 val. – „Vytėnų Landsbergis. Kūryba, kultūra ir ne tik...“ Dalyvauja prof. V. Landsbergis, V. Sventickas. Atlikėjai Šv. Kristoforo kamerinis orkestras (dir. – D. Katkus), kamerinis choras „Aidija“ (dir. – R. Graničinis)	<i>Mūsy ateitis</i> : [romanas] / Jay Asher, Carolyn Mackler ; iš anglų kalbos vertė Virgilijus Čeplicius. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Petro ofsetas). – 302, [1] p.. – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-609-01-1809-2 (jr.) : [6 Eur 96 ct]
21 d. 18 val. – P. Abrahamo „BALIUS SAVOJOE“. Dir. – J. Janulevičius	22 d. 12 val. – PREMJERA! A. Jasenkos „DRYŽUOTA OPERA“. Rež. – V. Martinaitis, dir. – V. Visockis	26 d. 19 val. – „Vytėnų Landsbergis. Kūryba, kultūra ir ne tik...“ Dalyvauja prof. V. Landsbergis, V. Sventickas. Atlikėjai Šv. Kristoforo kamerinis orkestras (dir. – D. Katkus), kamerinis choras „Aidija“ (dir. – R. Graničinis)	<i>Prietrankos dienoraštis</i> / Rachel Renée Russell ; iš anglų kalbos vertė Lina Bügienė. – Vilnius : Alma littera, 2015- . – (jr.)
22 d. 12 val. – PREMJERA! A. Jasenkos „DRYŽUOTA OPERA“. Rež. – V. Martinaitis, dir. – V. Visockis	22 d. 18 val. – „Taikomosios dailės muziejuje“ – L. Dorfmano (fortepijonas) rečitalis Lidijs ir Michailo Dorfmanų atminimui. Programoje M.K. Čiurlionio, D. Scarlatti, J. Haydno, L. Janáček, R. Schumann, F. Liszt, F. Chopin, A. Pizzolotto kūriniai	27 d. 19 val. – „Vytėnų Landsbergis. Kūryba, kultūra ir ne tik...“ Dalyvauja prof. V. Landsbergis, V. Sventickas. Atlikėjai Šv. Kristoforo kamerinis orkestras (dir. – D. Katkus), kamerinis choras „Aidija“ (dir. – R. Graničinis)	<i>[Kn.] 2</i> : [pasaka] / Justinas Marcinkevičius ; iliustravo Gintaras Jocius. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : Spauda). – [22] p. : iliustr. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-609-01-0302-9 : [5 Eur 12 ct]
22 d. 18 val. – K. Millöckerio „STUDENTAS ELGETA“. Dir. – V. Visockis	22 d. 10.30 <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – ciklo „Muzikos enciklopédija gyvai“ programa „Planeta – orkestras“. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Dir. – M. Barkauskas. Programą veda	28 d. 19 val. – „Vytėnų Landsbergis. Kūryba, kultūra ir ne tik...“ Dalyvauja prof. V. Landsbergis, V. Sventickas. Atlikėjai Šv. Kristoforo kamerinis orkestras (dir. – D. Katkus), kamerinis choras „Aidija“ (dir. – R. Graničinis)	<i>Princesių gyvūnėliai</i> : dėlionis knygelė [iki mokyklinio amžiaus vaikams]. – Vilnius : Egmont Lietuva, 2015. – [10] p. : iliustr. – Tiražas 2500 egz.. – ISBN 978-609-414-804-0
Kauno kamerinis teatras </			

„Zils Marijos debesys“

Savaitės filmai

Karštos gaudynės **

Nepatyrusi policininkė turi vežti į teismą svarbiausią liudytoją. Pakeliui jas ištiks daug nuotykių, tad naujokė (Reese Witherspoon) ir narkotikus i JAV gabenusio nusikaltėlio našlė (Sofia Vergara) turės rasti bendrą kaičių, kad apsisaugotų nuo juo tykojančių mafijos žudikų ir korumpuotų policininkų. Anne Fletcher komedijoje apie tai, kad nusikaltėliams moterų logika – neįkandama, taip pat vaidina Michaelas Mosley, Robertas Kazinsky, Johnas Carollas Lynchas (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Mūsų gyvenimas ***

Richardo Loncraine'o komedija apie meilę, senatvę ir nekilnojamajį turtą sukurta amerikiečių rašytojos Jill Ciment bestselerio „Heroic Measures“ motyvais. Menininkas Aleksas (Morgan Freeman) ir mokytoja bei šunų mylėtoja Rut (Diane Keaton) penktą dešimtmetį kartu gyvena Brukline. Bégant laikui nepatikimas Niujorko rajonas tapo populiarus ir buvo vertė išaugo. Nepakenčiami kaimynai hipsteriai bei kopimas laiptais į penktą aukštą paskatina veikėjus parduoti butą ir ieškoti naujo būsto. Taip prasidėda kupinas įvykių ir staigmenų Rut ir Alekso savaitgalis... (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas)

Naktis be karūnos **

1945-ųjų gegužę, pergalės Antrajame pasaulyniame kare dienos vakarą, princesės Elžbieta ir Margaret gauna progą ištrūkti iš Bakingemo rūmų ir šventi kartu su savo pavaldiniai. Naktis bus kupina nuotykių, pavoju ir atradimų. Juliano Jarroldo komedijoje, kuri privers nostalgiskai prisiminti Williamo Wylerio „Romos atostogas“, pagrindinius vaidmenis sukūrė Sarah Gadon, Bel Powley, Emily Watson, Jackas Reynoras, Rupertas Everettas (D. Britanija, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Zils Marijos debesys ***

I tą patį vandenį duktūrų įbristi negalima, bet kinas vis bando. Garsu 8-ojo dešimtmečio veiksmo kino herojų siemet sugražino į ekranus tas pats australų režisierius George'as Milleris. Persekiojamas praeities demonų Pašelės Maksas mano, kad geriausias būdas išgyventi yra vieniša kelionė po pasaulį. Tačiau netrukus jis prisijungia prie grupės pabėgelių iš Citadelės, kurią sunaikino Imortanas Dž. Jie keliauja atominio karo nuoniukota teritorija, bet piktadarys surenka savo gaujas ir vejas maištininkus. Maksą suvaidino Tomas Hardy. Jam teks irodysti, kad yra vertas Melo Gibsono, kuris Maksą suvaidino pirmąkart būdamas 22-ejų. Taip pat vaidina Charlize Theron, Nicholas Houlitas, Zoe Kravitz (Australija, JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Zils Marijos debesys ****

Būdama aštuoniolikos, Marija Enders sėkmingesni suvaidino pjesėje ambingą merginą, kuri iš pradžių sužavi, o paskui priverčia nusižudyti savo viršininkę Eleną. Vaidmuo pakeitė Marijos gyvenimą. Po dviešimties metų populiarumo ir meistriškumo viršūnę pasiekusi, savimi pasitikinti aktorė vyksta į Šveicariją. Čia, Alpių kalnuose, netoli Zils Marijos viršukalnės, kartu su asistente Valentina – vienintele patiketinė ir drauge – ji repetuos Elenos vaidmenį. Tačiau paveikta pjesės autorius mirties, susitikimo su buvusių partneriu ir meilužiu, akistatos su praeitimis ir bendravimo su asistente, Marija supras, kad svarbiausias jos vaidmuo – būti savimi. Režisierius Olivier Assayas i subtilų pasakojimą apie aktorių prigimtį, siuolaikinio meno situaciją ir laiko išbandymus pakvietė trijų kartų aktores – Juliette Binoche, Kristen Stewart ir Chloe Grace Moretz (Prancūzija, Vokietija, Šveicarija, JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Agnė Narušytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Finansininkė – Brigitė Misiuvienė

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

15–21 d. – Pašelės Maksas: įtūžio kelias (3D, Australija, JAV) – 11, 13.40, 16.20, 19, 21.45
Pašelės Maksas: įtūžio kelias (Australija, JAV) – 17.40, 20.10
Septintasis nykštukas (Vokietija) – 11, 13.10, 15.40, 18 val.
Septintasis nykštukas (3D, Vokietija) – 13.55
Naktis be karūnos (D. Britanija) – 11.40, 14, 16.20, 18.50, 21.10
20 d. – Pasitikiu tavimi (dok. f., rež. A. Matvejevas) – 19 val.
21 d. – 1944 (Estija) – 18 val.

21 d. – Rytojus žemė (JAV) – 20.10

15–21 d. – Viena kairiaja (Rusija) – 12, 14.20, 16.30, 18.40, 20.50

15, 18–21 d. – Greiti ir įsiutę 7 (JAV) – 14.50, 18.10, 21.10; 16, 17 d. – 12, 14.50, 18.10, 21.10
15–21 d. – Karštos gaudynės (JAV) – 14.10, 16.10, 19.20, 21.20; Adelainos amžius (JAV) – 13.20, 15.50, 18.30, 20.50; Keršytojai. Altrono amžius (JAV) – 11.15, 17.50, 21.10; Keršytojai. Altrono amžius (3D, JAV) – 14.30, 20.20
15, 18, 19, 21 d. – Mūsų dėl Sevastopolio (Rusija, Ukraina) – 18.20; 16, 17 d. – 12.15, 18.20

15–21 d. – Išmesta iš draugų (Rusija, JAV, Lenkija, Vokietija) – 17.10, 21.30
Namai (JAV) – 11.35, 16 val.
15, 18–21 d. – Didysis skrydis (Prancūzija, Belgija) – 15.40; 16, 17 d. – 11.25, 15.40
15–20 d. – Didysis skrydis (3D, Prancūzija, Belgija) – 13.30, 18 val.; 21 d. – 13.30
15, 18, 20 d. – Ex-Machina (D. Britanija, JAV) – 20.10
16, 17, 19 d. – Gilyn į mišką (JAV, D. Britanija, Kanada) – 20.10
16, 17 d. – Kempiniukas plačiakelnis (JAV) – 11.15
15–21 d. – Mūsų gyvenimas (JAV) – 15 val.

Forum Cinemas Akropolis

15–21 d. – Pašelės Maksas: įtūžio kelias (3D, Australija, JAV) – 12, 15, 18.10, 21.20; Pašelės Maksas: įtūžio kelias (Australija, JAV) – 17.30, 20.10; Septintasis nykštukas (Vokietija) – 10.20, 11, 12.30, 14.30; Septintasis nykštukas (3D, Vokietija) – 13.10, 15.20;
Naktis be karūnos (D. Britanija) – 19.20, 21.30
21 d. – Rytojus žemė (JAV) – 17 val.
15–21 d. – Viena kairiaja (Rusija) – 11.30, 13.40, 14.40, 17.10, 18.50, 21 val.
Didysis skrydis (Prancūzija, Belgija) – 10.10, 12.10, 14.20, 16.30
Adelainos amžius (JAV) – 10.40, 16.20, 19.10
15, 18–21 d. – Namai (JAV) – 12.40, 14.50
16, 17 d. – 10.30, 12.40, 14.50
15–21 d. – Keršytojai. Altrono amžius (3D, JAV) – 11.40, 17.20, 20.40; Keršytojai.

Altrono amžius (3D, JAV) – 15.50, 19.45
Karštos gaudynės (JAV) – 18.40, 21.40
Greiti ir įsiutę 7 (JAV) – 13.20, 20.50
15, 17, 19 d. – Išmesta iš draugų (Rusija, Lenkija, Vokietija) – 17 val.
16, 18, 20 d. – Mūsų dėl Sevastopolio (Rusija, Ukraina) – 17 val.

„Skalvijos“ kino centras

15 d. – Mūsų gyvenimas (JAV) – 17 val.; 17 d. – 20 val.; 20 d. – 17.10
15 d. – Zils Marijos debesys (Prancūzija, Šveicarija, JAV) – 18.50; 16 d. – 15.40, 18.50; 17 d. – 15.40, 18.50; 18 d. – 15.40, 18.50; 19 d. – 15.40, 18.50; 20 d. – 15.40, 18.50
15 d. – Nominuoti „Oskarui“ nominuoti

trumpametražiai vaidybinių filmų – 21.30; 16 d. – 18.50; 18 d. – 16.30

16 d. – Gazelės (Prancūzija) – 16.50
19 d. – Septintas veiksmas (JAV) – 16.30

19 d. – Tūkstantjų kartų labanakt (JAV, Norvegija, Airija, Švedija) – 18.30

20 d. – Balandis tupėjo ant šakos ir maste

apie būtį (Švedija, Vokietija, Norvegija, Prancūzija) – 20.50; 21 d. – 19 val.

18 d. – Žmogus-paukštis (JAV, Prancūzija) – 14.10; 21 d. – 21 val.

17 d. – Kino klasikos vakaras. Saulutės (Čekoslovakija) – 18 val. (filmą pristato kino kritikė I. Keidošiūtė)

18 d. – Lietuvių kino vakaras. Sigutė (dok. f., rež. L. Ryškus) – 21.10

Ciklas „Nepatogus kinas“

20 d. – Kraujas (Rusija) – 19 val.

Ciklas „Karsono kinas“

16 d. – Neįtikėtina jaunojo išradėjo kelionė (Prancūzija, Australija, Kanada) – 14.40

17 d. – Gilyn į mišką (JAV, Kanada) – 13.30

18 d. – Seansas senjoram. Žmogus-paukštis (JAV, Prancūzija) – 14.10

Pasaka

15 d. – Gazelės (Prancūzija) – 17 val.; 16 d. – 22.30; 18, 20 d. – 20 val.; 19 d. – 17.30;

21 d. – 20.15

15 d. – Zils Marijos debesys (Prancūzija, Vokietija, Šveicarija, JAV) – 19 val.; 16 d. – 16.30; 17 d. – 14.30; 18 d. – 17.30; 19 d. – 17.30; 20 d. – 17.30; 21 d. – 21.30

15 d. – Adelainos amžius (JAV) – 22 val.; 16 d. – 19 val.; 17 d. – 20.30; 18 d. – 17.45; 20 d. – 17.30; 21 d. – 17 val.

15 d. – Naktis be karūnos (D. Britanija) – 18 val.; 16 d. – 18.15; 17 d. – 19.30;

18 d. – 19.45; 19 d. – 21.45; 20 d. – 18 val.; 21 d. – 15 val.

15 d. – Važiuo (JAV) – 20 val.; 20, 21 d. – 22.15

15 d. – 2015 m. „Oskarui“ nominuoti

trumpametražiai vaidybinių filmų – 22.15

15 d. – Amžinai stilingos (dok. f., rež. L. Plioplytė) – 17.30; 16 d. – 17 val.

15 d. – Artistas (Prancūzija) – 19.30; 17 d. – 15 val.; 19 d. – 17. – 17.15

16 d. – Septintasis nykštukas (Vokietija) – 12 val.; 17 d. – 14 val.; 21 d. – 18.30

16 d. – Didysis skrydis (Prancūzija, Belgija) – 13.45; 17 d. – 12 val.

16 d. – „LT trumpai: trumpametražiai iš Lietuvos“ – 21.15; 17 d. – 12.30; 19 d. – 17.15

16 d. – 2015 m. „Oskarui“ nominuoti trum-

pametražiai vaidybinių filmų – 12.30; 17,

19 d. – 21.30; 20 d. – 15.15

16 d. – Žiemos miegas (Turkija, Prancūzija, Vokietija) – 14.45

16 d. – Medžioklė (Danija) – 20.15; 18 d. – 21.45; 19 d. – 19.15

16 d. – Mažylis Nikolia (Prancūzija) – 13 val.

16 d. – Ida (Lenkija) – 15.15; 20 d. – 16 val.

16 d. – Savaigalis Paryžiuje (D. Britanija) – 18.30; 17, 18 d. – 17.15; 20, 21 d. – 17.45

16 d. – Nuo 5 iki 7. Įsimylėjelių laikas (JAV) – 20.30; 17 d. – 19.15; 19 d. – 19 val.; 20 d. – 21.30

16 d. – „LT trumpai: trumpametražiai iš Lietuvos 2014–2015“ – 16 val.

16 d. – Gazelės (Prancūzija) – 18 val.; 21 d. – 20 val.

16 d. – Septintas veiksmas (JAV) – 20 val.

17 d. – Samba (Prancūzija) – 18 val.; 20 d. – 17.30

19 d. – renginys, skirtas tarptautin